

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙΟ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

ΕΤΟΣ ΚΗ' (28)

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 340

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

2006

Τιμή και δόξα στα παληκάρια μας

Αυτές τις μέρες μια σπάνια φωτογραφία που μου έδωσαν οι αδελφές Ασπασία και Θάλεια Σβώλου, από το Κουκούλι, με έκανε να νιώσω ξεχωριστή συγκίνηση, αλλά και περηφάνια. Στη φωτογραφία είναι ο 3ος Λόχος των εφέδρων του πρώτου τάγματος Αποστολίδη. Παιδιά που όταν τους κάλεσε η πατρίδα δεν ήταν παραπάνω από είκοσι εφτά χρονών, παληκαράκια, μες τον ανθό της νιότης των, στα καλύτερά των χρόνια.

Και χωρίς κανένα δισταγμό τράβηξαν για την πρώτη γραμμή. Δεν λογάρισαν τίποτε. Αψήφισαν τις μπόμπες και τις οβίδες, που είχαν ανάψει φωτιά στο Καλπάκι, στην Γκραμπάλα, κι' αργότερα στα βουνά της Αλβανίας. Πέρασαν μέσα από τη φωτιά νικητές, γίναν φωτεινές λαμπάδες για γενιές και γενιές, όσο θα υπάρχει άνθρωπος με αξιοπρέπεια, με τιμή.

Δεν τους τσάκισε το ηθικό η πείνα, μοιράστηκαν μια-μια τις σταφίδες, φάγαν τη μouxλιασμένη κουραμάνα, άντεξαν το βάσανο της ψείρας, πολέμησαν με ανοιγμένες τις αρβύλες μέσα στο χιόνι και την παγωνιά.

Σέρναν μέσα στη λασπουριά τα ξεπαγιασμένα των ποδιάρια, τα μισοπαγωμένα μουλάρια, για να μεταφέρουν τα πολεμοφόδια στην πρώτη γραμμή, όπως λέει ο μεγάλος μας ποιητής Οδυσσέας Ελύτης στο ποίημα «Πορεία στο μέτωπο».

Και τα υποφέρουν όλα γιατί ξέραν ότι πίσω τους υπάρχει μια μάνα, μια γυναίκα, μια αδελφή που παρακαλούν μεράνυχτα, να γυρίσουν πίσω ξανά, όπως πάλι λέει η μεγάλη μας Βέμπο.

Πώς να μην παίρνουν θάρρος, να μην κάνουν κουράγιο, αφού βλέπαν ανάμεσά των τις μανάδες τους, τους γεροπατεράδες, τις αδελφές, τις απλές

γυναίκες του λαού μας, του χωριού μας, του Ζαγοριού, φορτωμένες πολεμοφόδια και τρόφιμα να σκαρφαλώνουν στα απάτητα βουνά της Πίνδου, ώρες πολλές, κουρασμένες, πεινασμένες, ποτέ τους απογοητευμένες, ποτέ απελπισμένες, για να φτάσουν εκεί που δεν υπάρχει πρωί και μεσημέρι, δουλειά και σκόλη, αλλά πόνος και θάνατος.

Και όταν γυρίσαν πίσω, πονεμένοι, αλλά περήφανοι, πολλοί πάνω στα αναπηρικά των καροτσάκια δεν ήταν ούτε οι μισοί.

Από τα παιδιά του τρίτου λόχου, του πρώτου τάγματος, οι κληρωτοί του τριάντα τέσσε-

ρα τα περισσότερα, μείναν στην Αλβανία, όπως και ο αδελφός της Ασπασίας και της Θάλειας, που μου δώσανε τη φωτογραφία, ο Γιάνκος και πολλοί Ζαγορίσιοι, Γιαννιώτες, Ηπειρώτες, παιδιά από κάθε γωνιά της πατρίδας μας. Μείναν σε μια κορφή, σε ένα αμπρί, σε μια ρεματιά, αιώνια σύμβολα αγάπης για τον τόπο τους, για τους δικούς των.

Τώρα είναι ξαπλωμένοι κοντά-κοντά ο ένας με τον άλλον και δίπλα τους ο ηρωικός τους ανθυπολοχαγός, κοιτάει ξαπλωμένος στην τσουρουφλισμένη χλαίνη, όπως πάλι λέει ο Ελύτης. Και δεν ήταν μόνο αυτοί που μείναν στην Αλβανία. Υπολογίζουν ότι από τα παιδιά του Τρίτου Λόχου, στο τελευταίο προσκλητήριο ο αξιωματικός των για το ένα τρίτο σχεδόν του λόχου είπε: Απών! Έπεσαν για την τιμή της πατρίδας των.

Εμείς δεν μπορούμε να πούμε τίποτε άλλο παρά να ψελίσουμε:

Αιώνια των η μνήμη! Τιμή και δόξα στ' άξια παληκάρια μας

Γιάννης Βακάμης

ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΗ ΔΕΗΣΗ ΣΤΟΝ «ΤΥΜΒΟ ΓΚΡΑΜΠΑΛΑΣ»

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Σας προσκαλούμε να τιμήσετε με την παρουσία σας την επιμνημόσυνη δέηση που θα γίνει την **Κυριακή 5 Νοεμβρίου 2006, ώρα 12 π.μ.** στον «Τύμβο της Γκραμπάλας», υπέρ των πεσόντων στρατιωτών στην ιστορική αυτή μάχη.

Θα ακολουθήσει δεξίωση στο Δ. Δ. Ασπραγγέλων.

Ο Δήμαρχος και το Δημ. Συμβούλιο Κεντρικού Ζαγοριού

Χρονογράφημα**«Αυτο-Διοίκηση» (Ο.Τ.Α.)****Σταύρου Συκιώτη**

μη πάμε τόσο μακριά, με αφορμή μάλιστα τις επικείμενες εκλογές, **ο νόμος «Καποδίστριας» 2539/97** διαμόρφωσε την υπάρχουσα, σήμερα, στη χώρα μας διάρθρωσή της σε μικρό αριθμό Κοινοτήτων (κατ' επιλογή), Δήμους, Νομαρχίες και Υπερνομαρχίες.

Ο νόμος «Καποδίστριας» αναμφίβολα συζητήθηκε πολύ, ιδιαίτερα στην Επαρχιακή Χώρα, γιατί ανέτρεψε μια μακραίωνη αντίληψη Αυτοδιοίκησης, **την Κοινότητα**, που εκπροσωπούσε κάθε μικρό ή μεγαλύτερο χωριό. Η αίσθηση του Διοικητικού Κράτους στο πρόσωπο του Κοινοτάρχη, που ήταν χωριανός, μαχαλιότης ή γείτονας συνέδεε ιδεολογικά και ψυχολογικά, τον πολίτη με το ίδιο το Κράτος.

Δημιουργούσε μια αμεσότητα. Ο νόμος «Καποδίστριας» ανέτρεψε αυτό το «Status» κι' απέκοψε τον προηγούμενο ομφάλιο λώρο, με τη συνένωση αριθμού γειτονικών χωριών στη δημιουργία Δήμων και στην ύπαιθρο χώρα εκτός των αστικών κέντρων. Ενθυμούμαι την αναταραχή και τον προβληματισμό των ανθρώνων του χωριού μας, στις σχετικές συγκεντρώσεις που γίνονταν για τη θέσπιση του προγράμματος «Καποδίστριας» και διερωτώτο ποια επαφή θα είχαν με το Δήμο, που απείχε πολλά χιλιόμετρα από το δικό τους χωριό και πως θα εξυπηρετούνταν στις όποιες περιπτώσεις ανέκυπταν κλπ.

Η Αυτοδιοίκηση αποτελεί το βασικό κύτταρο της ζωής μιας χώρας (Εθνους), με σκοπό να καλύψει, διοικητικά, τις τοπικές υποθέσεις μιας περιοχής, με τη βοήθεια οργάνων που εκλέγονται ελεύθερα από τους πολίτες της περιοχής αυτής. Απλά, θα λέγαμε πως είναι ο διαρθρωτικός ιστός διοίκησης που ξεκινάει από τον κεντρικό πυρήνα του Κράτους για να καταλήξει και στις πιο ακραίες περιφέρειες της Επικράτειας του Κράτους.

Η αναθεώρηση του ξεκινάει από την αφεύσταση του Ελληνικού Κράτους, μετά τον απελευθερωτικό αγώνα 1821 και θεσπίστηκε με το Β.Δ. της 27/12/1833 από τη Βαβαρική Αντιβασιλεία και αναδιαρθρώθηκε το 1912. Και για να

για τις έδρες των Δήμων, την υπαγωγή Κοινοτήτων σ' αυτούς, ακόμα και στην ονομασία τους, δεδομένου, όπως εκτιμούμε η όλη διατύπωση του «Καποδίστριας» είχε, κυρίως την σφραγίδα του Κέντρου, με ενδεδειγμένες ή μη εισηγήσεις της Περιφέρειας.

Θα σημειώσουμε δύο χαρακτηριστικές περιπτώσεις: Η πρώτη αφορά το Ζαγορίσιο χώρο. Ανάμεσα Δήμων Κεντρικού και Ανατολικού, δημιουργήθηκε ο Δήμος Τύμφης. Όνομα που αναφέρεται στο βουνό Τύμφη, που καλύπτει όλο το Ζαγόρι. Έτσι, διχάστηκε ο ενιαίος γεωγραφικός χώρος του Ζαγοριού και με την πάροδο του χρόνου ο νέος Ζαγορίσιος που θα γεννηθεί στα χωριά που υπάγονται στο Δήμο αυτό, θα συνειδητοποιήσει ότι είναι Τυμφάιος κι' όχι Ζαγορίσιος. **Διχάζεται, όμως, ο «γεωγραφικός χώρος» της Ιστορίας;** Τι λένε οι νέοι αιρετοί άρχοντες των τριών Δήμων του Ζαγοριού;

Η δεύτερη περίπτωση που σημειώνουμε είναι η ονοματολογία των νέων Δήμων. Θα αναφέρω ενδεικτικά. Στο Νομό Ιωαννίνων: Εγνατία, Εκάλη, Ευρυμενών, Μολοσσών, Πασσαρώνος, Σελλών κλπ. παρόμοια και σε άλλους νομούς της χώρας. Σίγουρα υπήρξε, προσπάθεια σύνδεσης της αρχαίας ιστορίας μιας περιοχής με το όνομα του σημερινού Δήμου (προγονοπληξία). Ωστόσο, δεν βοηθάει, συνειρμικά, το όνομα των παραπάνω Δήμων να συνδεθεί με την αρχαία ονοματολογία, που μοιραία περνάει μέσα από την καλή γνώση της Ιστορίας.

Κι έτσι διερωτάται ο ανυποψίαστος πολίτης που βρίσκεται γεωγραφικά ο συγκεκριμένος Δήμος και ποια είναι η έδρα του; Παράδειγμα: Ο Δήμος Πασσαρώνος κι' ας είναι η συνέχεια της πόλεως Ιωαννίνων (Ελεούσα, παλιό Μπισοδούνι). Η έννοια της «Αυτο-διοίκησης» παραπέμπει σε μια πλήρη «Διοίκηση» ενός συγκεκριμένου χώρου, στον οποίο αναφέρεται. Όπως έχουν και γνωρίζουμε, σήμερα, τους Ο.Τ.Α. (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης) απέχουν πολύ του να είναι Αυτο-Διοικούμενοι. Στην ουσία αποτελούν «παρακλάδια» του όλου Διοικητικού δικτύου του Κράτους, με εκχώρηση πολλών δικαιωμάτων για την επίλυση ή όποια αντιμετώπιση των τοπικών προβλημάτων του χώρου τους, σύμφωνα, βέβαια, με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία και τις επί μέρους οδηγίες της Κεντρικής Διοικητικής Αρχής. Με αυτό το βασικό δεδομένο και η όλη «φιλολογία» γύρω από τους Ο.Τ.Α. αναφορικά με τη συγκρότησή τους –εν προκειμένω και τις εκλογές– και η λειτουργία τους, έχουν όλα τα γνωρίσματα της Κρατικής λειτουργίας. **Έτσι, η Πολιτική, οι Κομματικοί ανταγωνισμοί, οι προσωπικές φιλοδοξίες και συμφεροντολογικές σκοπιμότητες προεξάρχουν των κύριων σκοπών για την «κατάκτηση» της Αυτοδιοίκησης.**

Φυσικά, σε κάθε κανόνα υπάρχουν και οι εξαιρέσεις. Κι' αυτές προϋποθέτουν, πριν απ' όλα, άτομα-πολίτες με γνώση και συνείδηση Δημοκρατικής Ιδέας και Κοινωνικής λειτουργίας του κάθε πολίτη προς τη μικρή ή μεγάλη Κοινωνία στην οποία είναι ενταγμένοι.

Προσωπικά, θεωρούμε και πιστεύουμε πως ένα βασικό στοιχείο που πρέπει να χαρακτηρίζει τον πολίτη που φιλοδοξεί να ενταχθεί στα «Κοινά» είναι να έχει «μέσα του», ν' αποτελεί, δηλαδή, γνώρισμα του χαρακτήρα του, το «Στοιχείο της Προσφοράς» προς το μικρό ή ευρύτερο περιβάλλον του ή Κοινωνικό σύνολο.

Οι αναγνώστες μας, όπως γράφω παραπάνω, διαβάζοντας το κείμενο τούτο θα έχουν ήδη εκτιμήσει κατά πόσο, στις εκλογές 15ης Οκτωβρίου, κυριάρχησε αυτό το «Στοιχείο Προσφοράς».

Η Διαχείριση των Δημόσιων πραγμάτων ενός Κράτους δεν είναι εύκολη δουλειά. Χρειάζεται γνώση, εμπειρία, όραμα, διάθεση για δουλειά και προσφορά, φιλοδοξίες για παραγωγή έργου, πρόοδο και πολιτισμού.

Θα κλείσω μ' αυτό το πνεύμα, με μια χαρακτηριστική σχετική ρήση του αρχαίου Κινέζου φιλόσοφου Λάο Τσε, που λέει:

«Μια χώρα κυβερνιέται με την προσοχή που τηγανίζονται τα μικρά ψάρια. Με μετρημένες παρεμβάσεις, αλλά στο σωστό σημείο, στο σωστό χρόνο, με το σωστό τρόπο. Αν τα ξεχάσεις θα διαλυθούν».

Εύχομαι, προκαταβολικά, το Ζαγόρι μας, να υποδεχτεί τους πιοκατάλληλους νέους «ταγούς» των Δήμων τους.

Εκεί που αναμετρήθηκες, ανθέ της πέτρας, δρυ βασιλική. Μάνα Γυναίκα κι Αδερφή. Αυγερινέ της Πίνδου. Πενήντα χρόνια νίκης φλάμπουρο. Όραμα του Σαράντα ανηφορίζοντας».

.....

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΖΙΤΣΑΙΑ

Πόσο ωραίος είναι ο άνθρωπος, όταν είναι Άνθρωπος! Το έλεγαν οι σεπτοί μας πρόγονοι και συγχρόνως το έκαναν πράξη ζωής! Και για να είσαι ωραίος, πρέπει νάχεις φιλότιμο, λεβεντιά, ψυχική αρχοντιά, ανθρωπιά, ήθος, χριστιανική αγάπη, ανεξικακία και να διακατέχεσαι από την ξεχωριστή θεώρηση πραγμάτων και γεγονότων και ανθρωπίνων πράξεων.

«Υπάρχει και φιλότιμο» μας λέει ο αλχημίστης μεγάλος μας συμπατριώτης Αλέκος Σακελλάριος. Ναι, υπάρχει φιλότιμο, λέξη άγνωστη για τους ξένους και τα Λεξικά τους, που σ' εμάς εδώ είναι «είδος εν επαρκεία», όπως λένε στην εμπορική γλώσσα.

Τα παρακάτω χαρακτηριστικά και συγκλονιστικά κομμάτια θα καταδείξουν του λόγου το ασφαλές και θα μας δημιουργήσουν προβληματισμούς για το «πνεύμα του καιρού μας και του τόπου μας».

«Τα ανθρώπινα αισθήματα των Κρητών απόδωσε καλύτερα από κάθε άλλον ο μεγάλος Γερμανός συγγραφέας Έρχαρτ Κάισνερ (γνωρίζει άριστα την Ελληνική). Γράφει: «Στα 1952 πήγα για πρώτη φορά μετά τον πόλεμο στην Αθήνα. Η γερμανική πρεσβεία όταν άκουσε πως είχα πρόθεση να πάω στην Κρήτη, μου συνέστησε, επειδή ήταν πολύ νωρίς ακόμα και οι πληγές από τη γερμανική κατοχή ανεπούλυντες, να λέω πως είμαι Ελβετός. Αλλά εγώ τους ήξερα τους Κρήτες. Από την πρώτη στιγμή είπα πως είμαι Γερμανός, και όχι μόνο δεν κακόπιθα, αλλά ξανάζησα παντού όπου περσάσα τη θρυλική πια Κρητική φιλοξενία. Ένα σούρουπο, καθώς βασίλευε –και το ρήμα αυτό μονάχα οι Έλληνες, στην πλούσια

ΤΟ ΕΠΟΣ 1940 ΚΑΙ Η ΕΙΔΟΠΟΙΟΣ ΔΙΑΦΟΡΑ**Το κερί της Μάνας στους νεκρούς, η κουραμάνα του Ιταλού και το μεγαλείο της Ελληνικής ψυχής...**

«Σημαίνει η ώρα η μεστή.
—πενήντα χρόνια—
Δε μετριέται η δόξα με το χρόνο.
Η λευθεριά ζυγιάζεται μ' αγώνες
στης λεβεντιάς τα μαρμαρένια
αλώνια.

Και στις τιμές βαφτίζεται το φως.

Εκεί που αναμετρήθηκες,
ανθέ της πέτρας, δρυ βασιλική.
Μάνα Γυναίκα κι Αδερφή.
Αυγερινέ της Πίνδου.

Πενήντα χρόνια νίκης φλάμπουρο.
Όραμα του Σαράντα ανηφορίζοντας».

.....

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΖΙΤΣΑΙΑ

Πόσο ωραίος είναι ο άνθρωπος, όταν είναι Άνθρωπος! Το έλεγαν οι σεπτοί μας πρόγονοι και συγχρόνως το έκαναν πράξη ζωής! Και για να είσαι ωραίος, πρέπει νάχεις φιλότιμο, λεβεντιά, ψυχική αρχοντιά, ανθρωπιά, ήθος, χριστιανική αγάπη, ανεξικακία και να διακατέχεσαι από την ξεχωριστή θεώρηση πραγμάτων και γεγονότων και ανθρωπίνων πράξεων.

«Υπάρχει και φιλότιμο» μας λέει ο αλχημίστης μεγάλος μας συμπατριώτης Αλέκος Σακελλάριος. Ναι, υπάρχει φιλότιμο, λέξη άγνωστη για τους ξένους και τα Λεξικά τους, που σ' εμάς εδώ είναι «είδος εν επαρκεία», όπως λένε στην εμπορική γλώσσα.

Τα παρακάτω χαρακτηριστικά και συγκλονιστικά κομμάτια θα καταδείξουν του λόγου το ασφαλές και θα μας δημιουργήσουν προβληματισμούς για το «πνεύμα του καιρού μας και του τόπου μας».

«Τα ανθρώπινα αισθήματα των Κρητών απόδωσε καλύτερα από κάθε άλλον ο μεγάλος Γερμανός συγγραφέας Έρχαρτ Κάισνερ (γνωρίζει άριστα την Ελληνική). Γράφει: «Στα 1952 πήγα για πρώτη φορά μετά τον πόλεμο στην Αθήνα. Η γερμανική πρεσβεία όταν άκουσε πως είχα πρόθεση να πάω στην Κρήτη, μου συνέστησε, επειδή ήταν πολύ νωρίς ακόμα και οι πληγές από τη γερμανική κατοχή ανεπούλυντες, να λέω πως είμαι Ελβετός. Αλλά εγώ τους ήξερα τους Κρήτες. Από την πρώτη στιγμή είπα πως είμαι Γερμανός, και όχι μόνο δεν κακόπιθα, αλλά ξανάζησα παντού όπου περσάσα τη θρυλική πια Κρητική φιλοξενία. Ένα σούρουπο, καθώς βασίλευε –και το ρήμα αυτό μονάχα οι Έλληνες, στην πλούσια

γλώσσα τους, με τόσο χρώμα έχουν δώσει –πλησίασα το γερμανικό νεκροταφείο– έρημο, με μόνο σύντροφο τις τελευταίες ηλιαχτίδες. Έκανα όμως λάθος. Υπήρχε εκεί και μια ζωντανή ψυχή, ήταν μια μαυροφορεμένη ηλικιωμένη γυναίκα.

Με μεγάλη μου έκπληξη είδα ν' ανάβει κεριά στους τάφους των Γερμανών νεκρών του πολέμου και να πηγαίνει μεθοδικά από μνήμα σε μνήμα.

Την πλησίασα και ρώτησα:
— Είστε από εδώ;
— Μάλιστα.

— Και τότε γιατί το κάνετε αυτό; Οι άνθρωποι αυτοί σκότωσαν τους Κρητικούς.

Η απάντηση μόνο στην Ελλάδα θα μπορούσε να δοθεί.

— Παιδί μου, είπα, από την προσφορά σου φαίνεται ξένος και δε θα γνωρίζεις τι συνέβη εδώ στο -41 με -44. Ο άντρας μου σκοτώθηκε στη μάχη της Κρήτης κι έμεινα με το μονάκριβο γιο μου. Μου το πήραν οι Γερμανοί όμηρο το -43 και πέθανε σε στρατόπεδο συγκέντρωσης. Στο Σαξενχάουζεν. Δεν ξέρω πού είναι θαμμένο το παιδί μου. Ξέρω όμως πως όλα τούτα ήταν παιδιά μιας κάποιας μάνας σαν κι εμένα. Και ανάβω κερί στη μνήμη τους, επειδή οι μάνες τους δεν μπορούν νάρθουν εδώ κάτω. Σίγουρα μια άλλη μάνα θα ανάβει το καντήλι στη μνήμη του γιου μου».

Από πληροφορίες και δημοσιεύσεις του Βάσου Μαθιόπουλου, τεύχος 5-Ταχυδρόμος». (Από το βιβλίο «Η Μάχη της Κρήτης» του κ. Κων/νου Μπριλάκη, τόμος Β', σελ. 159-160, Θεσ/νίκη 1984).

Το δεύτερο κομμάτι είναι παρόμοιο από το βιβλίο «Πώς είδαν οι Ιταλοί τον πόλεμο του 1940-41» του κ. Ζαχαρία Τσιρπανλή, Καθηγητή Ιστορίας Μέσων και Νεωτέρων χρόνων στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα 1974.

Γράφει ο κ. Καθηγητής στο περισπούδαστο βιβλίο του (σελ. 40 και 41): «Ενας Άγγλος δημοσιογράφος στον Ελληνοϊταλικό μέτωπο, ο DAVID WALKER, περιγράφει ως εξής της συμπεριφορά των Ελλήνων απέναντι στους αιχμαλώτους τους:

«Υπήρξα συχνά αυτόπτης μάρτυς της παραδόσεως μιας κυκλωθείσας ιταλικής μονάδας. Αφ' ης στιγμής οι Ιταλοί ηχηματιζόντο, τους συμπεριφέρονταν μάλλον όπως συμπεριφέρονται εις δυστυχείς, παρά εις εχθρούς. Πόσες

φορές δεν είδα Έλληνες στρατιώτες να δίνουν τα τελευταία τοιγάρα τους, την περιωρισμένη μερίδα του ψωμιού τους σε Ιταλούς που είχαν αιχμαλωτισθεί. Διότι ο Έλληνα, μολονότι περιέβαλε με

περιφρόνηση τον Ιταλόν στρατιώτη, δεν ησθάνετο προς αυτόν, ως άνθρωπον, μίσος. Όλον το μίσος των οι Έλληνες το επεφύλαξαν διά τον Μουσολίνι και τον κόμητα Τσιάνο, δια τους ανθρώπους που είχαν ρίψει τον ιταλικόν στρατόν εις τον πόλεμον. Και αυτό εφαινετο από τα τραγούδια, που τραγουδούσαν, ενώ προήλαιναν».

»Στα αισθήματα ανθρωπιάς των Ελλήνων στρατιωτών ανταποκρίθηκαν κατά τον ίδιο τρόπο, αργότερα, και οι Ιταλοί στρατιώτες, όταν με τη βοήθεια των Γερμανών συμμάχων τους μεταβλήθηκαν σε κατακτητές της χώρας που τους είχε νικήσει. Από ιταλικό βιβλίο για τον πόλεμο της Αλβανίας παρακολουθούμε την παρακάτω συγκλονιστική σκηνή:

«Στον δρόμο από Γιάννινα προς Πρέβεζα, ένας κληρώτος από τη Σαρδηνία, κάποιος SANNA του 12ου συντάγματος, τόσο ψηλός όσο που να μην τον απαλλάξουν από τη στρατιωτική υπηρεσία, πιο πολύ φαρδύς παρά ψηλός με κατάμαυρα φρύδια που ενώονταν με ταμαλλά, έφευγε για μια στιγμή από τη φάλαγγα, για να δώσει μισηή κουραμάνα σε δυο μισόγυμνα παιδάκια, που στέκονταν στριμωγμένα σε μια πόρτα κάποιου χαμόσπιτου, με μάτια γεμάτα από φόβο. Εκεί κοντά βρέθηκε ένας γερμανάρας της FIELDPOLIZEI (της στρατιωτικής αστυνομίας), στον οποίο δεν άρεσε η χειρονομία του Ιταλού. «NICHTS SCHWANKE!», όχι αδυναμίες, φώναξε ο ναζιστής, και με ένα κτύπημα έκαμε να κατακυλήσει μακριά μέσα στη σκηνή, η μισηή κουραμάνα. Ο στρατιώτης SANNA, ύστερ' από μια στιγμή αμηχανίας, έτριξε τα δόντια. Το τρίξιμο των δονατών σαγονιών του ακούστηκε από τους συντρόφους του που ακολουθούσαν σε απόσταση πέντε μέτρων. Επειτα ο μικρόσωμος Σαρδόνιος ούρλιαξε με όλη του την δύναμη: «Ήταν δικό μου το ψωμί». Σε λίγο τον είδαν να σκαρφάλωνει επάνω στον Γερμανό, σαν επάνω σε φτε-

λιά, να του σφίγγει τον λαιμό με τα χέρια και τη μέση με τα πόδια, και να του κομματιάζει κυριολεκτικά το πρόσωπο με φοβερές κεφαλιές. Μάταια προσπάθησε ο Γερμανός να απελευθερωθεί. Στο τέλος γκρεμίστηκε μέσα στη σκηνή. Ο Σαρδόνιος δεν άφησε το πιάσιμο. Έμεινε σφιγμένος πάνω του, καβάλλα, ακόμη και κατά γης, και συνέχισε να του καταστρέφει με μανία τη μύτη, τα χείλη και τα αχυρένια φρύδια. Το χαμηλό και σκούρο μέτωπο του Ιταλού πιταλισμένο με αίμα, σχισμένο και κομματιασμένο από τα δόντια του γκρεμισμένου γίγαντα, χτυπούσε και χτυπούσε σαν σφυρί. «Ήταν δικό μου το ψωμί», επανέλαβαν το ουρλιαχτό του ο SANNA, ενώ 4-5 συστρατιώτες του προσπαθούσαν με όλη τους τη δύναμη να τον ξεκολλήσουν από τη λεία. Ο Γερμανός άφησε πνιχτά μουγκρητά. Το αίμα του έτρεχε σαν ρυάκι επάνω στο μεταλλικό ένσημο του στήθους του. Οι μπότες του κλωτσούσαν τη σκηνή, όλο και πιο αδύναμα. Ο Σαρδόνιος φαντάρος με το πρόσωπο λερωμένο από το αίμα το δικό του και του άλλου οδηγήθηκε μπροστά στον διοικητή του τάγματος.

— Τι έκαμες, καταραμένε, του φώναξε ο ταγματάρχης. Λίγο ακόμη και θα τον σκότωνες. Έναν Γερμανό! Φαντάσου τι έχει να γίνει!

— Ήταν δικό μου το ψωμί.
— Ε, και μ' αυτό; Το ξέρεις ότι για μισηή κουραμάνα θα καταλήξεις στη φυλακή;
— Θα πάω ευχαρίστως.

Αλλά το ψωμί δεν ήταν ούτε του Μουσολίνι, ούτε του Χίτλερ, ούτε δικό σας, κύριε ταγματάρχα! Ήταν δικό μου. Και εγώ στη Σαρδηνία έχω δυο παιδάκια» (GIAN CATLO FUSCO, GUERRA D' ALBANIA, σελ. 93-95).

Εμείς τώρα τι να προσθέσουμε, φίλοι συναναγνώστες; Η ειδοποιός διαφορά ανάμεσα σ' εμάς και τους ξένους είναι... καραμπινάτη! Αθάνατη Ρωμιοσύνη, όπως λέει κι ο ποιητής της Γιάννης Ρίτσος (Βλ. «Τιμώτατο να 'σαι Έλληνας, να 'σαι ο Γιάννης Ρίτσος», Αθήνα Οκτ. 1991, βιβλίο της κ. Βούλας Δαμιανάκου, που έκανε και τη μετάφραση των έργων του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ, μαζί με τον αείμνηστο σύζυγό της Βασίλη Ρώτα και που πραγματικά κοσμούν τις Βιβλιοθήκες μας).

ΕΙΔΗ ΔΩΡΩΝ
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑ - ΜΠΛΟΥΖΕΣ -
ΕΣΩΡΟΥΧΑ - ΓΡΑΒΑΤΕΣ -
ΚΑΠΕΛΑ - ΟΜΠΡΕΛΕΣ -
ΚΑΛΤΕΣ - ΕΙΔΗ ΚΑΠΝΙΣΤΟΥ
TONY'S
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΩΝ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Εμπορικό Κέντρο
Αραβαντινού 16 & Τσιριγώτη 4
Τηλ. 26510 26408

Δρ. ΚΩΝ. ΤΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
28ης Οκτωβρίου 49
Ιωάννινα
Τηλ. Ιατρείου 26510 -29.077
Οικίας: 26510 -29.177
Κινητό: 6932 - 763.632

Τον Ιούνιο του 1937, ένα ανδρόγυνο Γερμανών ήρθε στους Ασπραγγέλους για τουρισμό. Όταν ήρθαν στο σχολείο μας να δούνε τη θεατρική μας παράσταση, η χαρά μας ήταν μεγάλη. Καμαρώναμε που μας έβλεπαν ξένοι τουρίστες. Όμως οι δύο Γερμανοί πέρα από τον τουρισμό χαρτογραφούσαν τα πάντα. Μετά από ένα χρόνο μάθαμε ότι ήταν πράκτορες των μυστικών υπηρεσιών της Χιτλερικής Γερμανίας.

Μετά τον τουρπιλισμό της «Ελλης» στην Τήνο τον 15 Αύγουστο του 1940 άρχισαν να πυκνώνουν οι φήμες για πόλεμο. Θυμάμαι ο Γούλας Δάλλας που είχε έρθει από το Γούστερ της Μασαχουσέτης για να παντρευτεί, επέσπευσε το γάμο του και αναχώρησε αμέσως για την Αμερική, αφήνοντας τη γυναίκα του Θάλεια γιατί τα χαρτιά της αργούσαν. Θα ξανασυναντιόνταν μετά τον πόλεμο. 28 Οκτωβρίου ήταν μια μέρα πρωτόγνωρη για μένα. Οι επόμενες μέρες και νύχτες κύλησαν με ατέλειωτες βροχές, μπουμπουνητά και κανονίδι. Κατά τη διάρκεια του πολέμου βομβαρδίστηκε από τα Ιταλικά αεροπλάνα το Δίλοφο, γιατί είδαν πολλά απλωμένα ρούχα και τα πέρασαν για ελληνικό στρατό. Από το βομβαρδισμό αυτό σκοτώθηκε η θεία του Χ. Γκαστή.

Γρήγορα ήρθαν και τα άσχημα μαντάτα στο χωριό μας ότι σκοτώθηκε στο μέτωπο ο Γιάννης Καψάλης, ο άνδρας της Αρτεμίσιας.

Πολλές γυναίκες από το χωριό μας βοηθούσαν τον Ελληνικό στρατό κουβαλώντας πολεμοφόδια. Το Πάσχα του 1941 βρισκόμουν στα Γιάννενα όταν τα Ιταλικά αεροπλάνα βομβάρδισαν. Με την οικογένειά της αδελφής μου Ιφιγένειας πήγαμε στο καταφύγιο της περιοχής «Αρχιμανδρείου».

Η Ιταλική κατοχή ήταν ήπια, δουλεύαμε πολύ και ανταλλάσαμε προϊόντα με τους Ιταλούς στρατιώτες. Δίναμε π.χ. αυγά και παίρναμε μακαρόνια, χόρτα με σοκολάτες κ.ά.

Μετά ήρθε η βάρβαρη Γερμανική κατοχή. Τον Ιούλιο του 1943 θερίζαμε στον κάμπο των Ασπραγγέλων όταν χτύπησαν οι

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

1940: ΠΟΛΕΜΟΣ-ΚΑΤΟΧΗ-ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ

αντάρτες μία περίπολο Γερμανών. Γρήγορα ειδοποιηθήκαμε για το γεγονός και σε ελάχιστες ώρες αρχίσαμε να εγκαταλείπουμε τους Ασπραγγέλους γιατί οι Γερμανοί έρχονταν για αντίποινα. Από τους τελευταίους που έφυγαν ήταν ο πατέρας μου Θωμάς με τις αγελάδες. Οι Γερμανοί που είχαν φθάσει στην περιοχή «Καμάρα» στο δρόμο για την Ελάτη τον είδαν στην απέναντι περιοχή «Λειβαδάκι» και άρχισαν να τον πυροβολούν. Ο πατέρας μου σώθηκε από θαύμα με τρυπημένο ένα μακρύ παλτό από σφαίρες. Οι συγχωριανοί κατέφυγαν κυρίως στους Κήπους, Βίτσα, Δίλοφο, σεπέλοβο και Σκαμνέλι. Η οικογένειά μας πήγε πρώτα στο Δίλοφο στο σπίτι της αδερφής μου Θάλειας Πάντου. Αλλά και οι Σουπουτσελιώτες έφευγαν και αυτοί φοβισμένοι σε διάφορα χωριά ενώ εμείς συνεχίσαμε και μετά από

μία μικρή στάση στο Καπέσοβο, νυχτωθήκαμε στο Βραδέτο, από όπου είδαμε τις πύρινες φλόγες που έκαιγαν τη Δοβρά μας. Κλαίγαμε και παρακαλούσαμε το Θεό να μη καεί ο κάμπος.

Το βράδυ ο ξάδελφός μου Κλεάνθης Βαραδίνης μαζί με τη θεία μου Ανθίσα Σάκκα επέστρεψαν στο χωριό και κοιμήθηκαν στην αυλή του σπιτιού μας το οποίο μέχρι εκείνη την ώρα δεν είχε καεί. Δυστυχώς προς τα χαράματα από το διπλανό σπίτι του Γιώργου Βαραδίνη που είχε καεί κάποια απομεινάρια φωτιάς σιγά-σιγά αναζωπυρώθηκαν και έκαψαν και το δικό μας. Προσπάθησε ο ξάδελφός μου και η θεία μου να σβήσουν τη φωτιά αλλά δεν τα κατάφεραν. Μπόρεσαν να σώσουν μερικά ρούχα, σερίτσια, βελόντζες, κιλίμια, κανάτες και μια μηχανή κρέατος.

Τη δεύτερη ημέρα μετά το κάψιμο επιστρέψαμε στο χωριό μας και αντικρίσαμε ένα τραγικό θέαμα, το μισό χωριό καμένα, η εκκλησία, το σχολείο, το σπίτι μας. Ποτέ δεν περίμενα ότι θα έβλεπα έτσι το χωριό μας. Πιστεύω ότι από εκεί και πέρα

άρχισε η αντιστροφή μέτρησης στην εξέλιξη του χωριού. Την τρίτη ημέρα μετά το κάψιμο πήγαμε στον κάμπο να θερίσουμε. Ξαφνικά ήρθαν οι Γερμανοί, μας συνέλαβαν όλους και μας

της **ΒΕΑΤΡΙΚΗΣ ΒΑΡΑΔΙΝΗ-ΜΕΡΤΖΙΟΥ**

συγκέντρωσαν έξω από το χάνι του χωριού, εκεί όπου σήμερα είναι το Δημαρχείο. Οι Γερμανοί πήραν μια ομάδα ανδρών, ζήτησαν φυτάρια και κασμάδες και τους πήγαν στην αυλή του σπιτιού του Σκουτέρη το οποίο είχε καεί. Οι γυναίκες ξέσπασαν σε κλάματα βουβά μπροστά στα αυτόματα των Γερμανών γιατί πίστευαν ότι θα τους σκότωναν. Ο κ. Παπάζογλου ανεβασμένος σε ένα πεζούλι είδε ότι τους έβαλαν να βγάλουν πατάτες και είπε σιγανά «σωπάτε, βγάζουν πατάτες». Έπειτα οι Γερμανοί μας άφησαν και έφυγαν αφού πήραν μαζί τους την παραπάνω ομάδα Ασπραγγελιωτών. Ξανά πάλι άρχισε ο θρήνος των γυναικών μέχρι που ακούστηκε μία φωνή μετά από μισή ώρα ότι τους απελευθέρωσαν στη θέση «Σκάλα» μετά τον κάμπο των Ασπραγγέλων.

Η προσφυγιά έγινε οριστική για όσους τα σπίτια κήκαν ή δεν είχαν συγγενείς ναμείνουν, ή έστω ένα μαγειριό με φούρνο και γάστρα.

Η οικογένειά μου εγκαταστάθηκε στο Δίλοφο. Εκεί μας έδωσε το σπίτι του ο Παπα-Ηλίας που ήταν ιερέας στους Κήπους. Κουβαλήσαμε στο Δίλοφο το σιτάρι, το αλωνίσαμε και στη Βελλά το αλέσαμε. Το φθινόπωρο του 1943 οργανώθηκε και μείναμε στο Δίλοφο μέχρι το 1950.

Πριν φύγουν οι Γερμανοί ήρθαν μια μέρα το 1944 με χιόνι στο Δίλοφο. Ξαφνικά το σπίτι μας γέμισε από 30 Γερμανούς. Ένας εύσωμος Γερμανός κοίταξε για όπλα στο σιτάρι που είχαμε στην αποθήκη. Εγώ έμεινα τρομαγμένη σε μια γωνιά του σπιτιού. Η μάνα μου τα είχε

χαμένα. Ζήτησαν από τον πατέρα μου τσίπουρο για να πιουν. Ο πατέρας μου έφερε το τσίπουρο και γέμισε τα ρακοπότηρα. Ένας Γερμανός ζήτησε από τον πατέρα μου να πιει πρώτος. Στη συνέχεια αφού σιγουρεύτηκαν ότι δεν έχει δηλητήριο ήπιαν, και αφού άρπαξαν και μια αρμάθα κρεμμύδια έφυγαν. Ένας Αυστριακός στρατιώτης ξέμεινε στο σπίτι μας και έφαγε το πλούσιο κολατσιό του ψωμί-μαρμελάδα-βούτυρο. Λίγο πριν φύγει έδειξε στον πατέρα μου Θωμά την φωτογραφία της γυναίκας του και των παιδιών του και δάκρυα κύλησαν από τα μάτια του. Μετά άνοιξε το γερμανο-ελληνικό λεξικό του και είπε «κακός πόλεμος». Ο πατέρας τον ρώτησε πού πηγαίνουν και μας έδωσε να καταλάβουμε ότι έκαναν περιπολία μέχρι το εξωκκλήσι του Διλόφου το τον Αη-Νικόλα.

Μετά την απελευθέρωση από τους Γερμανούς, από τη «Στεγαστική Επιτροπή» δεν πήραμε τίποτα. Για 30 σπίτια εγκρίθηκαν 10.000 δρχ. αλλά ποτέ δε δόθηκαν. Μόνο ορισμένοι πήραν ξυλεία από τη στέγασση. Από τη βοήθεια της UNRA ήρθαν πολλά πράγματα αλλά άχρηστα. Τα δικά μας τα πετάξαμε στο λάκκο του Διλόφου. Ο κύκλος της συμφοράς έκλεισε με την αναγγελία του θανάτου σε στρατιωτικό νοσοκομείο της Βοστώνης του Δοβρανίτη Θεοχάρη Δάλλα που σαν πεζοναύτης του Αμερικανικού στρατού πολέμησε γενναία τους Γιαπωνέζους στις ζούγκλες των Φιλιππίνων. Αναπαύεται στο στρατιωτικό κοιμητήριο του Φρέμινγχαμ στη Μασαχουσέτη, όπου το 1984 κατέθεσα λίγα λουλούδια στον τάφο του.

Συμπληρώνονται φέτος 63 χρόνια από το κάψιμο του χωριού μας, αλλά ο πόνος παραμένει πάντα ο ίδιος. Εύχομαι μια μέρα οι Γερμανοί να πράξουν το χρέος και να καταβάλουν τις αποζημιώσεις που άλλωστε έχει επιδικάσει η Ελληνική Δικαιοσύνη σε βάρος του Γερμανικού Δημοσίου. Το αίτημα για τις Γερμανικές αποζημιώσεις πρέπει να παραμείνει ανοικτό όχι για λόγους υλικούς αλλά ηθικούς.

Δύο φωτογραφίες με διαφορετικά σήματα

Εκ πρώτης όψεως θα μπορούσε κανείς να πει ότι πρόκειται για δύο φωτογραφίες «όμοιες» ως προς το θέμα κυρίως. Χορός, πανηγύρι, γλέντι, κομπανία οργανοπαικτών, άσπρο-μαύρο. Αυτά ως προς το «φαίνεσθαι». Γιατί το «είναι» διαφέρει.

Έξι χρόνια χωρίζουν το ένα πανηγύρι από το άλλο με αρχαιότερο εκείνο των γυναικών. Γυναίκες χορεύουν σε κάποιο χωριό «πέτρινο» και βουνήσιο όπως δηλώνει το χαγιάτι της εκκλησιάς και ο αρμολογημένος τοίχος

πολιτικής προσφυγιάς: Τασκένδη, Τσεχοσλοβακία, Ουγγαρία. Κι όσοι έμειναν πίσω θέλησαν να ξεχάσουν κι έκλεισαν όλα αυτά τα φοβερά που έζησαν στο πίσω μέρος της ψυχής τους.

Τα χρόνια εκείνα τα δύσκολα και σκοτεινά σύμφωνα με άνωθεν εντολή το χωριό εκκενώθηκε για «λόγους ασφαλείας», οι άνθρωποι σκόρπισαν στα Γιάννενα κι αλλού σε συγγενείς και φίλους ώσπου να τελειώσει το κακό.

στο φυσικό φόντο. Γυναίκες νέες, μιας άλλης εποχής, όμορφες, σοβαρές, χαμογελαστές, ευθυτενείς, δωρικές λικνίζονται με χάρη, επιβλητικότητα και αρχοντιά. Φοράνε ρούχα χειμωνιάτικα, μακριά πανωφόρια, αυστηρά σακκάκια, μαύρα μαντήλια και κομψά παπούτσια. Οι καμάρες της εκκλησιάς σαν σκηνικό θεάτρου. Στο πίσω μέρος της φωτογραφίας μια ημερομηνία και μία χρονική τοποθέτηση: Πάπιγκο Πάσχα 1950: μετά τον επαναπατρισμό.

Είχαν λοιπόν λόγους και μάλιστα πολύ σοβαρούς οι άνθρωποι αυτοί να γλεντάνε χειμωνιάτικα. Είχαν λόγους να γελάνε, να ξεδίνουν, να απολαμβάνουν τη χαρά, τη ζωή, την ειρήνη.

Ναι, γιατί μόλις είχε τελειώσει ο εμφύλιος, ο χειρότερος όλων των πολέμων –κατά πώς μου έλεγε και η γιαγιά μου–! Ο αδελφοκτόνος σπαραγμός που έσπειρε μίσση και πάθη, καχυποψία και εκδίκηση, φανατισμό και εμπάθεια και θέρισε θάνατο. Ένας πόλεμος που δεν άφησε ευτελώς έξω και το Πάπιγκο μιας και η ευρύτερη περιοχή Κόνιτσας-Γράμμου δεν απέχει και πολύ.

Το χειρότερο δεν είναι ο θάνατος που έσπειρε ο πόλεμος αυτός αλλά ο διχασμός. Χώρισε τους ανθρώπους ανάλογα με τα πιστεύω τους στους από δω και στους από κει, πάγωσε την ψυχή τους. Κι όταν κάποτε τελείωσε τα πράγματα σίγουρα δεν ήταν όπως πριν. Άλλοι έφυγαν για πάντα σκοτωμένοι από αδελφικό χέρι, άλλοι έφυγαν σε πόλεις και χώρες μακρινές με το στίγμα τ ης

γγο, σε πρώτο πλάνο η παρέα είναι αμιγώς ανδρική. Κι εδώ έχουμε ανθρώπους νέους, άνδρες υραίους, γελαστούς, κεφάτους, ξένοιαστους, να χορεύουν, να πίνουν, να

της **ΕΛΕΝΗΣ ΣΚΟΥΡΤΗ**

διασκεδάζουν. Πανηγύρι Αη Λιας 1956.

Τρία είναι τα πρόσωπα που σηματοδοτούν το «είναι» της φωτογραφίας: από αριστερά ο τρίτος άνδρας (Χρήστος Κοντογιώργος, ο πέμπτος Μίλτος Μουζάς και ο έβδομος Πανταζής Δερβένης).

Αν πίσω από την πρώτη φωτογραφία κρύβεται ένας πόλεμος πίσω από τη δεύτερη κρύβεται ένας καημός: η ξενιτιά.

Μια ζωή στα ξένα για τους περισσότερους άνδρες του τόπου μου. Γενιές ολόκληρες έφυγαν σε τόπους κοντινούς, σε τόπους μακρινούς. Για μια ζωή καλύτερη, για ένα μέλλον καλύτερο για τους ίδιους και τα παιδιά τους: Σερβία, Ρουμανία, Αίγυπτος, Μικρά Ασία, Γερμανία, Αμερική (Βόρεια και Νότια), Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία. Ζωή σκληρή, ζωή γεμάτη πόνο. Πόνο και νοσταλγία. Για την πατρίδα, για το χωριό. Τα καλοκαίρια ήταν βάλαμο για την ψυχή. Η χαρά διαδέχονταν τον πόνο και τα πανηγύρια ήταν ευκαιρία για αναπόληση, αντάμωμα, γλέντι, χορό.

Εκεί κάτω από τον πλάτανο με τσίπουρα και κλαρίνα χαιρόνταν τη ζωή.

Άλλοι απ' αυτούς γύρισαν πίσω για πάντα.

Άλλοι δεν πρόλαβαν, έμειναν στα ξένα για πάντα.

Και για την ιστορία: από την πρώτη φωτογραφία η Ποιγούλα και η Αντιγόνη αγέρωχες στο Πάπιγκο.

Από τη δεύτερη ο Κούλης σταθερός παράγοντας.

Τους υπόλοιπους –δυστυχώς– τους βλέπουμε μόνο στο άσπρο-μαύρο.

Παρά τους φόβους μου, -που εξομολογήθηκα στο προηγούμενο σημείωμά μου- «να μη γίνουν τα πανηγύρια μας για τα πανηγύρια», φέτος απολαύσαμε αρκετές ωραίες βραδιές, ακούσαμε παλιοκαιρία τραγούδια και χόρτασαν τα μάτια μας περικοπατήματα.

Ίσως είναι ένα αισιόδοξο μήνυμα των καιρών, η επιστροφή στις ρίζες. Άλλωστε όλοι το έχουμε ανάγκη, οι ηλικιωμένοι για μεταλαβιά και οι νέοι ανικανοποίητοι, ψάχνοντας για το διαφορετικό, το κάτι άλλο.

Εγώ θέλω να πιστεύω πως μεγαλώνοντας κι ωριμάζοντας ξαναγυρνούν στα γνώριμα από τους παπούδες και τους γονείς βιώματα κι ακούσματα, σαν ένα κάλεσμα της γενέθλιας γης.

Όσο για το Ζαγόρι η επιστροφή αυτή ίσως είναι η μόνη του Ελπίδα.

Σε κείνους τους «άτυχους», τους ξενιτεμένους, τους ανήμπορους, τους λυπημένους, τους «τσακισμένους» σ' αυτούς που για χίλιους λόγους δεν μπόρεσαν να βρεθούν στα μεσοχώρια μας αυτό το καλοκαίρι στέλνω τα «χαβάδια» που κατέγραψα για να τους κάνουν συντροφιά. Έτσι για να ξεπενέσουν.

Για τους παλιούς και για τους μερακλήδες «τα χαβάδια» είναι γνωστά κι αγαπημένα. Συνοδεύουν και μερακλώνουν κάθε καλό χορευτή, κι αδειάζουν εύκολα... τις τσέπες...

Κι όλα αυτά συνήθως τα ξημερώματα όταν τα κορμιά αλλά κι οι καρδιές έχουν λιώσει άλλο απ' τη συγκίνηση κι άλλο απ' το πιστό....

Τα χαβάδια τραγουδιούνται στο πρωινό γλέντι, τα ξημερώματα της τελευταίας μέρας του πανηγυρικού, κι είναι από τις ωραιότερες στιγμές του.

Συνήθως το πρωινό γλέντι αρχίζει μ' ένα μοιρολόι όπως η «Μαργιάλα», το εξαιρετικό «Άσπρα μου πουλιά» που ακού-

Ζαγορίσια «χαβάδια»

Ελένης Οικονομίδου-Δούβλη

στηκε πολύ φέτος κ.ά.

Συνεχίζει με ερωτικά π.χ. «Περδικομάτα» και φτάνει στα μερακλίτικα «χαβάδια».

Τα χαβάδια είναι τα στιχο-

Ο άφταστος στα «χαβάδια»
Κώστας Καψάλης

πλάκια, τα γνωστά τετράστιχα που πλημμυρίζουν από ερωτισμό, καύμο και πόνο. Άλλα έχουν δίστιχα γυρίσματα κι άλλα όχι. Εκεί κατά το γλυκοχάραμα απ' τις καρδιές όλων ξεπηδούν τα ίδια μεράκια, οι ίδιοι καημοί σε μια κοινή απόλαυση που δένει, αδελφώνει και κάνει ίσους όλους της παρέας, αφήνο-

ντας στη θύμησή τους μια γλυκιά νοσταλγία.

Το πρωινό γλέντι σκολνάει με τα σπαραχτικά «Ξεχωρίσματα» που φέρνουν δάκρυα στα μάτια αλλά και την ευχή και την ελπίδα της αντάμωσης και της επανάληψης.

«Τώρα στα ξεχωρίσματα έλα να φιληθούμε
Γιατί έχουμε ζωή και θάνατο
ποιος ξέρ αν ανταμωθούμε».

Σας θυμίζω μερικά απ' τα πιο γνωστά χαβάδια.

Τα μαύρα μάτια την αυγή
δεν πρέπει γιε μου
να κοιμούνται
Μον πρέπει ν' αγκαλιάζοντι
κι να γλυκοφιλούντι
Έλα να σι κάνω μάκια
στον λιμό και στα ματάκια.

Τα μάτια μου δεν είδανε
τέτοια καλή γυναίκα
να της ζητάς ένα φιλί
κι να σου δίνει δέκα.
Έλα έλα που σου λέω
μη μι τυραγνάς κι κλαίω
Έλα έλα πέρδικά μου
στα χεράκια τα δικά μου.

Σεβντάς μου λέει να σ' αρνηθώ
κι ιγώ τότε μαλώνω
σεβντά κάτσο στην άκρη σου
γιατί σι μαχαιρώνω.
Δος μου μια μι το μαχαίρι
και μι το δικό σου χέρι.
Αχ σεβντά μου αχ σεβντά μου
δεν σι χόρτασι η καρδιά μου.
Το σεβντά μου ν' αποχτήσεις
κι ζουρλή να καταντήσεις.

Μελαχρινό μου πρόσωπο
μη βάζεις κοκκινάδι
γιατ' ανασταίνεις τους νικρούς
τους βγάζεις απ' τουν Άδη.

Ίσια μ' ένα πορτοκάλι
έχω στην καρδιά μου χάλι.

Τι να κάνω τι να γένω

π' αγαπώ κι δεν κερδαίνω.

Εσύ μι βασανίζεις
μα τι μπορώ να πω
όλα τα υποφέρω
γιατί σι αγαπώ.

Μαύρη κι άλαλη να γένεις
ιτ' απερνάς κι δεν μου κρένεις.
Για τ' εσένα για τ' ισένα
πάνου κι έρχομαι στα ξένα.

Ιγώ είμι μαύρος κι άσκημος
όεν αγαπώ κυράδης
μον' αγαπώ μελαχρινές
πόχουν τις νοστιμάδες.

Το δικό μου το κιφάλι
τάθει κι τα τραβάει
Μη μου κάνεις μι το χέρι
Παίρνει η γειτονιά χαμπέρι
Μη μου κάνεις μι το μάτι
σ' έχει η γειτονιά γινάτι.

Ιγώ κρασί δεν έπινα
ρακί για να μιθύσω
τώρα τα πίνω και τα δυο
για να σι λησμονήσω.

Θα πιθάνω στα σοκάκια
να μι κλαιν τα κουριτσάκια
θα πιθάνω στις ταβέρνες
να μι κλαιν οι παντρίμενες.
Αναστέναξα κι είπα
πούσι αγάπη μου δεν σ' είδα.

Έμένα μη μου λέτι
μη μ' ορμηνεύετι
χέρι για να τραβήσω
κι αυτό δεν γένιτι.

Τίνος να το πω
το ντέρτι πόχω γω
θέλου νάμασι τα δυό μας
κι ας βουλιάξει του χουριό μας.

Νάσκαζα που σι σκάνιαζα
κι σ' χάλναγα χατήρι
δεν ήξιρα π' θα μ' αρνηθείς
κι θα μι φάει του φίδι.

Του φιγγάρι κάνει βόλτα
στης αγάπης μου την πόρτα.
Του φιγγάρι κάνει κύκλου
στης αγάπης μου τουν κήπου.

Αν κατάφερα να σας
συγκινήσω δεν το είχα πρόθεση.
Να σας ευχαριστήσω ήθελα.

Πολύτιμα, ανεκτίμητα, Ζαγορίσια, του τόπου μου πετράδια. Έχω συγκεντρώσει αρκετά απ' αυτά. Αν θέλετε να βάλετε και σεις τα δικά σας, ίσως μπορούμε να κάνουμε μια μικρή, απλή κι εύχρηστη συλλογή, ένα βιβλιοτετράδιο, για να γλεντούν μ' αυτά τα παιδιά και τ' αγγόνια μας και να μην τ' αστοχήσουν (ξεχάσουν).

Εσείς θα τ' αποφασίσετε
Με την αγάπη μου
Ελένη

Μια διαφορετική παρουσίαση βιβλίου

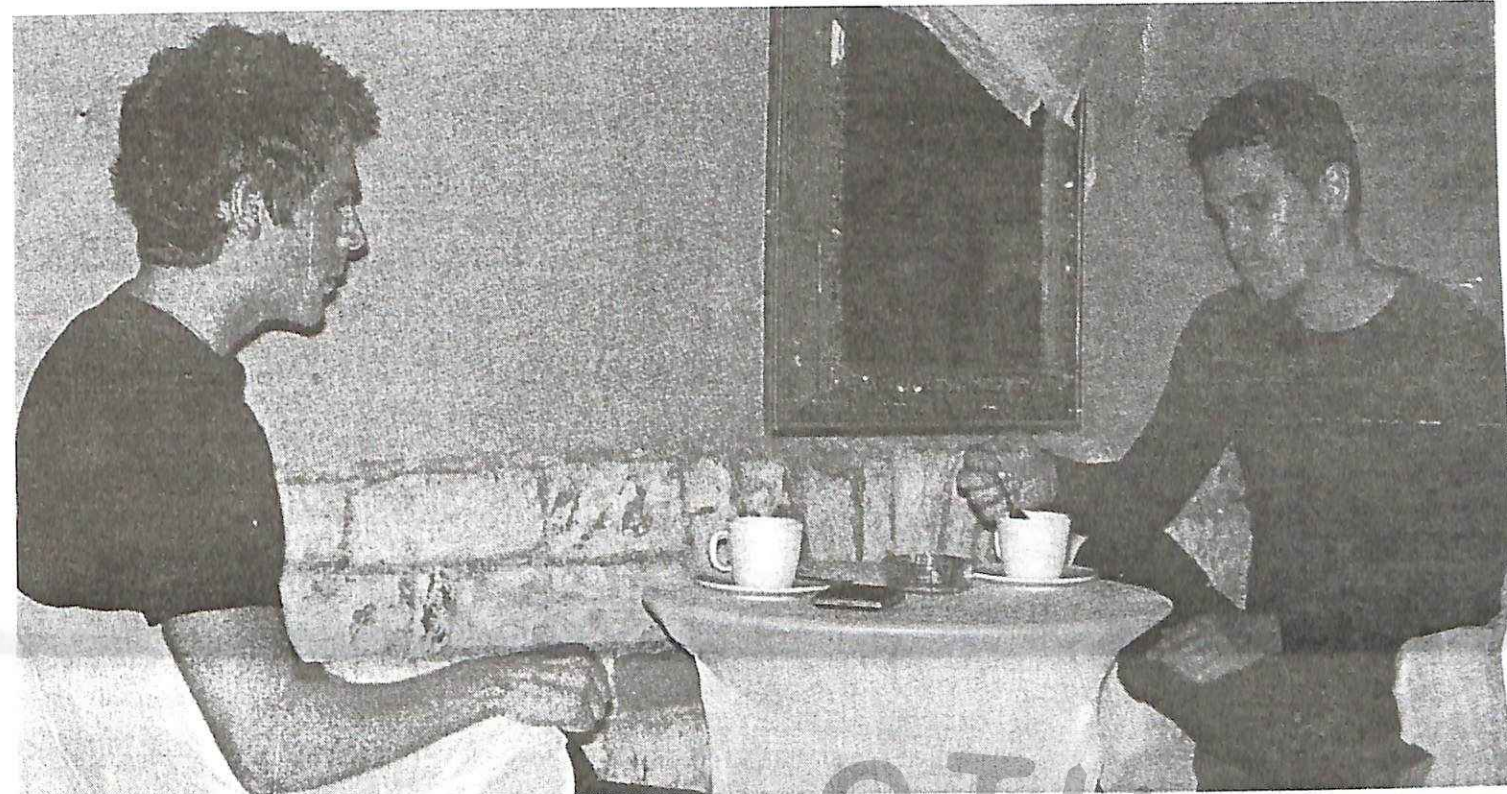
αυτής ειδικά της παρουσίασης ήταν η αφορμή να γράψω δύο λόγια.

Η Μαρία Πορτολομαίου-Λάζου είχε μια όμορφη πρωτότυπη ιδέα να παρουσιάσει το συγκεκριμένο βιβλίο. Συνέδεσε χορό κι θέατρο με κείμενα από το βιβλίο που ακούγονταν ηχογραφημένα από τους ηθοποιούς και από τον ίδιο τον συγγραφέα και με εμβόλιμα ποιή-

ματα αρχαίων Λυρικών που διάβαζε η ίδια, σχολιασμένα από την υπέροχη μουσική του Νίνο Ρότα σε μια παράσταση σε πλήρη αρμονία με τον κατάλληλα φωτισμένο χώρο. Ήταν μια πολύ όμορφη βραδιά γεμάτη ποίηση. Μια παρουσίαση βιβλίου χωρίς «ειδικούς», χωρίς ομιλίες για το έργο και τον ποιητή χωρίς τίποτα από τα γνωστά.

Μπράβο σε όλους τους. Το βιβλίο, το οποίο δεν διάβασα ακόμη -πέρα από τα κείμενα που άκουσα και μπορώ να πω ότι με ταξίδεψαν εκείνο το βράδυ- είναι ενός συμπολίτη μας, του **Δημήτρη Τσεκούρα**, είναι το τελευταίο έργο του και έχει τον πολύ ωραίο τίτλο «**Η ομορφιά σου**». Σύμφωνα με πληροφορίες που έχω, η παράσταση που στήθηκε με αφορμή το παραπάνω βιβλίο θα επαναληφθεί στον ίδιο χώρο.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Σκηνές από την παράσταση

Ο συγγραφέας Δημήτρης Τσεκούρας

«Η ομορφιά σου» του Δημήτρη Τσεκούρα

Έναν διαφορετικό τρόπο παρουσίασης βιβλίου, είχαμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε το **Σάββατο, 16 Σεπτεμβρίου**, στον υπαίθριο χώρο του βιβλιοπωλείου «Δωδώνη Ενδοχώρα», με αφορμή το βιβλίο του Δημήτρη Τσεκούρα «**Η ομορφιά σου**».

Πρόκειται για την υπέροχη σε λόγο, μουσική και χορό, (προ)παράσταση «Στην ομορφιά κι αν σέρνεσαι...», τη θεατρική επιμέλεια της οποίας ανέλαβε η κ. Μαρία Πορτολομαίου-Λάζου. Χρησιμοποιώντας ποιήματα αρχαίων ελλήνων λυρικών ποιητών, τολμά τη δραματοποίηση των προσώπων του βιβλίου,

δίνοντάς τους κίνηση και φωνή.

Ο συγγραφέας εμπνευσμένος πάντα από την εποχή που ζει και από τα όσα βλέπει καθημερινά -αλλά κυρίως από την ολοένα και μεγαλύτερη απουσία του ονειρού- γράφει για την τέχνη, για το απρόσιτο των ανθρώπων, για την ομορφιά και κατ' επέκταση για τον

έρωτα. Ο έρωτας, που τελικά είναι μόνο η αφορμή η οποία τον οδηγεί στο να μιλήσει για όλα τα άλλα.

Η κ. Λάζου, λαμβάνοντας το ερέθισμα από τον ποιητικό λόγο του Δημήτρη Τσεκούρα, προτείνει με αυτή την παράσταση έναν αλλιώς τρόπο παρουσίασης βιβλίου, χωρίς ομιλήτες και φιλο-

λογικές αναλύσεις. Οι αναλύσεις άλλωστε βλάπτουν σοβαρά την ποίηση, όπως λέει και η ίδια.

«**Η ομορφιά σου**» του Δημήτρη Τσεκούρα

Ποίηση
Εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα,
Αθήνα, 2006

ΧΡΥΣΑ ΠΑΠΑΤΣΙΜΠΑ

SCUOLA ITALIANA
ΙΤΑΛΙΚΑ-ΙΣΠΑΝΙΚΑ

Διεύθυνση σπουδών:
ΛΙΑΝΑ ΤΖΙΟΒΑ
Πλ. Πάργης 16 (αδείοδο - πιότσας ταξί)
Τηλ - fax: 2651 077188 email: yahoo@italmondo.gr

ΖΑΓΟΡΙ - ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2006

Δημοσιεύουμε παρακάτω τα ονόματα των εκλεγέντων Δημάρχων και Δημ. Συμβούλων των τριών Δήμων του Ζαγορίου, τα Κοινοτικά Συμβούλια των δύο Κοινοτήτων Βωβούσης και Παπίγκου καθώς και τα εκλεγέντα Τοπικά Συμβούλια όλων των Δημοτικών Διαμερισμάτων του Ζαγορίου και ευχόμαστε σ' όλους τους Δημοτικούς Άρχοντες καλή και αποδοτική δουλειά.

ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Δήμαρχος
Σπύρου Βασιλείος του Κων/νου

Δημοτικοί Σύμβουλοι

Περιστερής Αναστάσιος του Γεωργίου
Κατσέφτης Γεώργιος του Χρήστου
Σιαμέτης Δημοσθένης του Κων/νου
Τσόντζος Αντώνιος του Ιωάννη
Κατσίκης Κωνσταντίνος του Ιωάννη
Παπαλεοντίου Γεώργιος του Φιλίππου
Παπακώστας Κωνσταντίνος του Χρήστου
Νασίκας Νικήτας του Δημητρίου

Ρούσκας Ιωάννης του Παναγιώτη
Γιώτης Ελευθέριος του Κων/νου
Κουτρούμπας Δημήτριος του Χρήστου
Φωτιάδης Αντώνιος του Στεφάνου
Τσόλιος Κωνσταντίνος του Γεωργίου

ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

ΑΝΘΡΑΚΙΤΗΣ

Μάντζιος Βασιλείος του Γεωργίου Πρόεδρος
Πρέντζα Ευγενία του Κων/νου, Μέλος
Λιόντος Βασιλείος του Ιωάννη, Μέλος

ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ

Κίτσιος Χριστόδουλος του Βασιλείου, Πρόεδρος
Θεοδωρίκας Σωτήριος του Χριστοδούλου, Μέλος
Ράπτης Ελευθέριος του Ιωάννη, Μέλος

ΔΕΜΑΤΙ

Αγγέλης Νικόλαος του Κων/νου, Πρόεδρος
Αγγέλης Κωνσταντίνος του Ευαγγέλου, Μέλος
Κατσέφτης Γεώργιος του Ιωάννη, Μέλος
Λαγός Δημήτριος του Χρήστου, Μέλος
Ξητάς Κωνσταντίνος του Βασιλείου, Μέλος

ΕΛΑΤΟΧΩΡΙ

Σακκάς Αλέξανδρος του Κων/νου Πρόεδρος
Δοβώνης Ιωάννης του Νικολάου Μέλος
Γιώτης Ιωάννης του Αναστασίου Μέλος

ΙΤΕΑ

Γαλάνης Δημήτριος του Αντωνίου Πρόεδρος
Ντέλλης Χρήστος του Κων/νου Μέλος
Δημοπούλου Ευτυχία του Νικολάου Μέλος

ΚΑΒΑΛΛΑΡΙ

Κατσιούρας Ανδρέας του Γεωργίου Πρόεδρος
Φωτιάδης Ευάγγελος του Γεωργίου Μέλος
Τζελέτας Ηλίας του Θεοχάρη Μέλος

ΚΑΡΥΕΣ

Γούλας Γεώργιος του Αριστείδη Πρόεδρος
Χολέβα Βασιλική του Δημητρίου Μέλος
Παππάς Χρήστος του Κων/νου Μέλος

ΚΑΣΤΑΝΩΝΑΣ

Ρίζος Παντελεήμων του Ιωάννη Πρόεδρος
Αρμενόπουλος Σπυρίδων του Νικολάου Μέλος
Τριανταφύλλου Καίτη του Γεωργίου Μέλος

ΜΑΚΡΙΝΟ

Καπερώνης Γεώργιος του Αναστασίου Πρόεδρος
Γκαράνης Σταματία του Γεωργίου Μέλος
Βεζύρης Κωνσταντίνος του Χρήστου Μέλος

ΠΕΤΡΑ

Παπακώστας Κων/νος του Δημητρίου Πρόεδρος
Κασίμης Αθανάσιος του Αντωνίου Μέλος
Κασιμόπουλος Νικόλαος του Χρήστου Μέλος

ΠΟΤΑΜΙΑ

Μήτσης Γεώργιος του Σωτηρίου Πρόεδρος
Παλιοπάνου Μαρία του Γεωργίου Μέλος
Κασκάνη Αγγελική του Νικολάου Μέλος

ΤΡΙΣΤΕΝΟ

Κατσικιώτης Ευθύμιος του Γεωργίου Πρόεδρος
Αγγέλης Ευθύμιος του Χριστοδούλου Μέλος
Μαζιανίτη Ελένη του Γεωργίου Μέλος

ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΙ

Βλαχιώτης Θεόδωρος του Χρήστου Πρόεδρος
Ευσταθίου Νικόλαος του Ελευθερίου Μέλος
Τσουπινάκη Χρυσάνθη του Δημητρίου Μέλος

ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Δήμαρχος
Παπαναστασίου Γαβριήλ

Δημοτικοί Σύμβουλοι

Παπαχρήστου Ιωάννης
Ζαρκάδας Βασιλείος
Τσίνης Νικόλαος
Νάτσας Στέφανος
Δεμάτης Λεωνίδα
Ράπτης Χαράλαμπος
Βασδέκης Ιωάννης
Τζόκας Σταύρος

Θεόπιστος Ιωάννης
Ζαμπακόλας Σωτήριος

Ζήσης Ευάγγελος
Τσουμάνης Παναγιώτης
Μπούρης Βασίλειος

ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ

Κούγκουλης Γεώργιος Πρόεδρος
Σίλλης Αθανάσιος Μέλος
Χαλαύτης Σεβαστή Μέλος

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Ξάνθος Κων/τίνος Πρόεδρος
Τράκης Παύλος Μέλος
Παπιγκιώτης Ευθύμιος Μέλος

ΑΡΙΣΤΗ

Γκατζές Δημήτριος Πρόεδρος
Καρπούζης Σωτήριος Μέλος
Σιόκολος Αριστοτέλης Μέλος

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Καρβούνης Ανδρέας Πρόεδρος
Κυριαζή Άλκηστη Μέλος
Φερεντίνος Βασιλείος Μέλος

ΒΙΤΣΑ

Καραγιάννης Δημήτριος Πρόεδρος
Τόλης Περικλής Μέλος
Βασδέκης Όμηρος

ΔΙΚΟΡΦΟ

Μητρόπουλος Αναστάσιος Πρόεδρος
Καρράς Γεώργιος Μέλος
Κοντού Αριστέα-Χαρίκλεια Μέλος

ΔΙΛΟΦΟ

Τριανταφυλλίδης Αριστοτέλης Πρόεδρος
Αναστασάκης Ιωάννης Μέλος
Ζησιάδη Ανδρονίκη Μέλος

ΔΙΠΟΤΑΜΟΣ

Αωλίδης Κων/τίνος Πρόεδρος
Παπαγιαννοπούλου Άννα Μέλος
Αναστασιάδης Κων/τίνος Μέλος

ΕΛΑΤΗ

Δεματάτης Βασιλείος Πρόεδρος
Πολύζος Νικόλαος Μέλος
Οικονόμου Αλέκος Μέλος

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Ντιναλέξης Γεώργιος Πρόεδρος
Γκουγιάννος ή Καψάλη (ισοψηφούν)
Ζενδριλή Έλλη μέλος

ΚΑΛΟΥΤΑ

Στεφάνου Διονύσιος Πρόεδρος
Τενοπούλου Μαρίνα Μέλος
Καναβέλης Ανδρέας Μέλος

ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ

Μάγγος Παναγιώτης Πρόεδρος

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ

Η προστασία του τοπίου

ου στο οποίο ανήκουν. Η διατήρηση και προστασία του τοπίου δεν αποτελεί μόνο εγγύηση για τη διατήρηση της φυσιογνωμίας και της βιοποικιλότητας μιας περιοχής, αλλά και διατήρηση και προστασία της πολιτιστικής της κληρονομιάς και παράδοσης.

Η χώρα μας λόγω της γεωγραφικής της θέσης, του πολυποίκιλου αναγλύφου, του ορεινού χαρακτήρα, της διάσπασης σε πολυάριθμες χερσονήσους και νήσους, της μεγάλης ποικιλίας των μορφών βλάστησης αλλά και των ποικιλόμορφων ανθρώπινων δραστηριοτήτων και της πλούσιας πολιτισμικής παράδοσής της, διακρίνεται από μια ιδιαίτερα μεγάλη ποικιλία τοπίων, τα οποία ξεκινούν από τα ημερημικά της ανατολικής Κρήτης, τα μεσογειακά των νησιών και των ακτών μέχρι τα ηπειρωτικά των οροσειρών της κεντρικής και βόρειας Ελλάδας, τα αλπικά των κορυφών του Ολύμπου, του Σμόλικα, του Βόρα και άλλων υψηλών ορέων μας.

Σήμερα έχει γίνει αντιληπτό ότι η προστασία της φύσης συνδέεται άμεσα με την προστασία, τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Αλλά για να προστατεύσουμε τη φυσιογνωμία, τον χαρακτήρα και την ταυτότητα των τοπίων μας πρέπει να γνωρίζουμε τους κινδύνους που τα απειλούν. Οι κίνδυνοι αυτοί μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις βασικές κατηγορίες: ανάπτυξη, εγκατάλειψη και ρύπανση.

Ανάπτυξη: Οι αυξανόμενες ανάγκες του πληθυσμού σε τροφή, ξύλο, ορυκτά (πρώτες ύλες), αποθέματα νερού, οικοδομήσιμη γη για κατοικίες και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, συστήματα μεταφορών (λιμάνια, αεροδρόμια, αυτοκινητόδρομοι, σιδηροδρομικές γραμμές, κ.λπ.) και άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες, αλλοιώνουν το τοπίο γιατί όλα γίνονται σε αυτό. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η διατήρηση των τοπίων επιτυγχάνεται μόνο με το στα-

μάτημα της ανάπτυξης. Μια συνετή, οικονομικά βιώσιμη ανάπτυξη, απαραίτητη για την κάλυψη των σύγχρονων απαιτήσεων, μπορεί να διατηρήσει τα τοπία ή και να δημιουργήσει τοπία της ίδιας ποιοτικής αξίας. Δυστυχώς η σύγχρονη ανάπτυξη είναι τόσο μεγάλη σε μέγεθος, τόσο κυριαρχούσα στις επιπτώσεις στο περιβάλλον, ώστε να αλλοιώνει, να υποβαθμίζει και να μειώνει την ποιότητα των τοπίων. Η σύγχρονη γεωργία έχει δημιουργήσει μια τυποποιημένη μονοτονία σε πολλές αρόσιμες περιοχές της χώρας μας με την επικράτηση μονοκαλλιεργειών σε μεγάλη έκταση. Στις πόλεις και τις βιομηχανικές περιοχές η χρήση τυποποιημένων οικοδομικών υλικών και αρχιτεκτονικού ύφους έχουν καταστρέψει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα τοπικών τοπίων. Πολλές παράκτιες περιοχές έχουν ήδη υποβαθμισθεί από την ανάπτυξη μαζικού τουρισμού.

Εγκατάλειψη: Σε άλλες περιοχές, ιδιαίτερα σε ορεινές αλλά και σε πολλές νησιωτικές, τα τοπία υποφέρουν από την εγκατάλειψη και την παραμέληση. Οι εγκαταλειμμένες γεωργικές εκτάσεις έχουν μετατραπεί σε θαμνώδεις ή δάση, πολλοί οικισμοί έχουν μεταβληθεί σε ερείπια, τα πεζούλια και οι ξερολιθιές καταρρέουν και το όλο τοπίο αλλοιώνεται. Επίσης, παρόμοιες φθορές παρατηρούνται στις παρυφές αναπτυσσόμενων πόλεων ή όπου σταματούν μεταλλευτικές δραστηριότητες (εγκαταλειμμένα ορυχεία ή λατομεία).

Ρύπανση: Η τρίτη απειλή προέρχεται από τη ρύπανση του εδάφους, του αέρα και των υδάτων. Τέτοιες ρυπάνσεις έχουν τοπικό συνήθως χαρακτήρα (βιομηχανικές περιοχές, εργοστάσια παραγωγής ενέργειας με υγρά ή στερεά απόβλητα, κ.λπ.), αλλά οι επιπτώσεις τους με τη μεταφορά των ρύπων λόγω της κίνησης του αέρα και του νερού είναι γενικότερες σε εθνικό επίπεδο και πολλές

φορές σε διεθνές. Στη Μεσευρώπη και στη Βόρεια Αμερική έχουν καταστραφεί ή έχουν υποστεί σοβαρές ζημιές πολλά δάση, ιδιαίτερα κωνοφόρων, από την όνινη βροχή με αποτέλεσμα την υποβάθμιση της φυσιογνωμίας και της ποιότητας των τοπίων. Στη χώρα μας λόγω των κλιματικών συνθηκών, της φύσης των εδαφών μας, τα οποία διαθέτουν μεγαλύτερη ρυθμιστική ικανότητα, και της σχετικά περιορισμένης βιομηχανικής ανάπτυξης, οι βλάβες στα τοπία μας από τη ρύπανση είναι, προς το παρόν, τουλάχιστον, πολύ περιορισμένες.

Τι πρέπει να γίνει;

Τα τοπία μας αποτελούν το φυσικό περιβάλλον στο οποίο ζούμε και η ποιότητα αυτού του περιβάλλοντος επιδρά άμεσα ή έμμεσα στην ποιότητα της ζωής μας, όπου κι αν ζούμε, σε πόλη, σε χωριό ή στην ύπαιθρο. Κάθε τοπίο είναι σημαντικό για τους κατοίκους που ζουν σ' αυτό. *Βέβαια είναι αυτονόητο ότι όλα τα τοπία δεν έχουν την ίδια αξία.* Υπάρχουν τοπία πλούσια σε φυσικά στοιχεία με μια μεγάλη ποικιλότητα, τοπία πλούσια σε πολιτισμικά-ιστορικά στοιχεία, άλλα που συνδυάζουν όλα αυτά τα γνωρίσματα και άλλα τα οποία είναι φτωχότερα τόσο σε φυσικά όσο και σε πολιτισμικά στοιχεία.

Για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητη η αναγνώριση, απογραφή και αξιολόγηση των τοπίων που έχουμε κληρονομήσει. Σε πολλές χώρες με όχι ιδιαίτερα μεγάλη ποικιλία τοπίων, όπως η Σουηδία, η Ολλανδία και η Μ. Βρετανία έχουν γίνει ήδη τέτοιες απογραφές και αξιολογήσεις. Στη χώρα μας, όπως και σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες της Μεσογείου, με την ιδιαίτερα μεγάλη ποικιλία τοπίων και ιστορική κα πολιτισμική παράδοση, το εγχείρημα αυτό θα είναι πιο δύσκολο και ακόμη δυσκολότερη θα είναι η αξιολόγησή τους. Η χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων των περιοχών του Δικτύου ΦΥΣΗ 2000 θα συμβάλλει πολύ στην αναγνώριση, περιγραφή και αξιολόγηση πολλών τοπίων.

Πριν λίγο καιρό, φίλος, αγνός Ηπειρώτης και φανατικός φυσιολάτρης, μου έλεγε με πολύ παράπονο: «γιατί μωρέ σκίζουν τα βουνά με δρόμους. Γράψτε και σεις απ' την Αθήνα κάτι. Εμάς, εδώ, δε μας λογαριάζουν, μας θεωρούν παράξενους».

Στην αρχή δεν έδωσα σημασία, είπα και 'γω πως όλα τούτα μοιάζουν με παραξενιά, μια και οι δρόμοι γίνονται για να καλύψουν «ζωτικές ανάγκες». Όμως, μετά, θυμήθηκα πως οι αρχαίοι όταν λατόμευαν ένα βουνό να βγάλουν πέτρα να χτίσουν τα σπίτια και τα ιερά τους, για τις «ζωτικές ανάγκες» τους και αυτοί, το αποκαθιστούσαν αμέσως γιατί, όπως έλεγαν: *αν δεν επουλώσεις τις πληγές που κάνουν στο βουνό, θα'ρθουν πόλεμοι και λοιμοί*. Έτσι, σκέφτηκα πως οι αρχαίοι, πρέπει να είχαν κάποιο δίκιο. Και είχαν

«...γιατί μωρέ σκίζουν τα βουνά με δρόμους;...»

δίκιο, γιατί τα βουνά ιστορικά καταξιώθηκαν ως «κόσμος» που θεοποιήθηκε και υμνήθηκε: «*όρη τα υψηλά ταις ελάφοις, πέτρα καταφυγή τοις χοιρογρυλλίοις*». Γιατί, παλαιότερα, είδαν τα βουνά ως ζωντανά με αισθήματα για να πουν: «*τα όρη,..., εσκίρτησαν ωσει κριοί και οι βουνοί ως αρνία προβάτων*». Είδαν τη δύναμη, την αγαθότητα, και την ομορφιά τους και παρακάλεσαν: «*αναλαβέτω τα όρη ειρήνην τω λαώ και οι βουνοί δικαιοσύνην... ρηξάτω τα όρη ευφροσύνην, και οι βουνοί αγαλλίασιν*». Ζήτησαν παρηγορία στη θλίψη και αναφώνησαν: «*βουνοί, λάβετε κοπετόν, και τα όρη, θρήνον...*». Και, ακόμα, στη μορφή τους τραγού-

δισαν την αιώνια γαλήνη: «*ήρεμα που 'ναι τα βουνά, ήμεροι που 'ναι οι κάμποι, δεν καρτερούνε θάνατο, παρά την άνοιξη το καλοκαίρι...*».

Οι παλαιοί Γιαννιώτες δεν ξεχνούν πως μεγάλωσαν με «*του Μιστ'κέλ καρσί*». Ήξεραν τι σημαίνει να 'χεις καθημερινά απέναντί σου το θεόρατο όγκο του να προβάλλει πότε με χρώματα ζεστά γήινα, πότε με χρώματα παγερά γκριζα και πότε να μελανιάζει στο σκοτάδι. Κι, ακόμα, πότε να χάνεται στην καταχνιά, πότε να προβάλλει ωσάν τιτάνας, αλλά και κάθε απόγιομα, να αφήνει το ειδωλό του στα ασημιά νερά της λίμνης Παμβώτιδας να λουστεί. Και ξέρουν, ακόμα, πως μέσα από

μια διαδικασία άδηλη αλλά καταλυτική, η «θωρία» του τους πότιζε με λεβεντιά, η «γύμνια» που τους πλούτιζε με την καρτέρια της στέρσης, και τα βαθιά του χρώματα γίνονταν αφορμή να αναδύονται λογίων-λογίων αισθήματα.

Αν, λοιπόν, οι αιώνες αγάπησαν, ύμνησαν και θέωσαν τα βουνά, το παράπονο του φίλου, που κάποιοι τα σκίζουν με δρόμους χωρίς «αιδώ», δεν είναι παραξενιά κι αποκοτιά, όπως πολλοί την είπαν. Αντίθετα, είναι παράπονο ευαισθησίας και πόνος που να μας αγγίξει. Γι' αυτό και, σε όσους χαράζουν δρόμους, θα 'λεγα: χαράζετε τους με σέβας κι απαλά, όπως θα χαράζατε με ξυράφι το κορμί σας.

Βασίλης Αν. Χαρίσης
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ-ΠΟΛΕΟΔΟΜΟΣ

Η προστασία του τοπίου

ρες περιοχές τοπίων υψηλής ποιότητας ανήκουν στο δημόσιο με την ευρύτερη έννοια και προστατεύονται από το Σύνταγμα (άρθρο 24), τη Δασική Νομοθεσία (Ν. 988), τον Ν. 1650/86 «για την προστασία του περιβάλλοντος» και τη σχετική νομοθεσία της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας του Υπ. Πολιτισμού. Οι προϋποθέσεις υπάρχουν, αρκεί να συμπληρωθούν με επικουρικές θεσμοθετικές ρυθμίσεις και να υπάρξει και η ανάλογη πολιτική βούληση.

Σχεδιασμός

Ο σχεδιασμός, στα πλαίσια κατάστροφσης ολοκληρωμένων ή ειδικών σχεδίων διαχείρισης, είναι εντελώς απαραίτητος τόσο για τη διατήρηση των τοπίων αναγνωρισμένης αξίας όσο και για την ανόρθωση ή αποκατάσταση τοπίων στα οποία ορισμένα συστατικά στοιχεία, όπως η βλάστηση και το έδαφος έχουν υποβαθμιστεί. Το τελευταίο υπάγεται στην πολιτική των αναδασώσεων και στη σωστή επιλογή των χρησιμοποιούμενων ειδών, τα οποία πρέπει να ανήκουν στις φυτοκοινωνίες

της περιοχής και να αποφεύγεται η εισαγωγή ξενικών ειδών, τα οποία εκτός των άλλων, αλλοιώνουν το τοπίο και ιδιαίτερα το ευαίσθητο Μεσογειακό τοπίο.

Διαχείριση

Ως διαχείριση ενός τοπίου εννοείται η διευθέτηση των δράσεων και χρήσεων κατά τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η διατήρηση της ποιότητας και της ποικιότητάς του και να αποτρέπει η διάβρωση του εδάφους και η υποβάθμιση της βλάστησης από την εγκατάλειψη, την παραμέληση ή τη ληστρική εκμετάλλευση. Βαθμίδες, ξερολιθιές ακόμη και ολόκληρα χωριά κινδυνεύουν με κατάρρευση από την εγκατάλειψη και παραμέλησή τους. Σ' αυτές τις περιπτώσεις η διατήρηση του τοπίου είναι δυνατή μόνο με μια σωστή διαχείριση, με την επαναφορά ανθρώπινων δραστηριοτήτων οι οποίες θα εξασφαλίσουν τη διατήρηση των παραδοσιακών καλλιέργειών. Η διατήρηση των τοπίων αποτελεί πρόκληση για τον πληθυσμό και το κράτος. Κάθε

πολίτης έχει μερίδιο στην ευθύνη διατήρησης του τοπίου, γιατί αυτό αποτελεί το περιβάλλον μέσα στο οποίο ζει. Ο καθένας μας μπορεί και πρέπει να συμβάλλει στη διατήρηση, στον σχεδιασμό και στη σωστή διαχείριση του τοπίου, αλλά την οργάνωση της φροντίδας για το τοπίο πρέπει να την έχει το κράτος τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Η πολιτεία πρέπει να αναλάβει την ευθύνη της αναγνώρισης, της απογραφής και της αξιολόγησης των τοπίων της χώρας μας παίρνοντας τα κατάλληλα θεσμικά και διοικητικά μέτρα. Πρέπει να ενθαρρύνει τις τοπικές αρχές να αναπτύξουν στόχους και πολιτικές για τη διατήρηση, τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των τοπίων. Θα πρέπει επίσης να περιλάβει τη διατήρηση των τοπίων στις περιβαλλοντικές, αγροτικές, κοινωνικές και οικονομικές πολιτικές της.

Σπύρος Ντάφης

Καθηγητής Δασολογίας Αριστ. Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Μεταπτυχιακό και διδακτορικό στη Ζυρίχη. Διευθυντής σήμερα στο ΕΚΒΥ Μουσείο Γουλανδρή.

Ιερά Μονή Ιωάννου του Προδρόμου στο Ρογκοβό Τσεπελόβου

Στις 24 Ιουνίου γιορτάστηκε στο μοναστήρι το Γενέσιον του Ιωάννη του Προδρόμου και σήμερα 29 Αυγούστου η αποτομή της κεφαλής του. Τον Ιούνιο γίνεται την παραμονή αγρυπνία, αρτοκλασία και παρακλησίες και ανήμερα Θεία Λειτουργία. Οι θρησκευτικές τελετές έγιναν στο χαγιάτι του ναού και ελάχιστοι προσκυνητές μπήκαν στον κυρίως ναό. Το κτιριακό συγκρότημα του ναού είναι, λένε, ετοιμόρροπο και κινδυνεύουν ανθρώπινες ζωές, αλλά γι' αυτά παρακάτω.

Όπως κάθε χρόνο, από τότε που ήμουν παιδάκι, έτσι και φέτος τον Ιούνιο, στα 92 χρόνια μου, πήγα κι εγώ στον Αγιάννη. Με πήγαν με αυτοκίνητο και δεν πήγαμε με τα πόδια, όπως έκανα από παιδί. Τότε δεν είχαμε εδώ αυτοκίνητα και δεν έφτανε αυτοκινήτοδρομος ως το μοναστήρι. Στον Αϊ-Δημήτρη του Καπεσόβου ανταμώναμε με τους Βραδενιούς, που κατέβαιναν από τη «Σκάλα του Βραδέτου» κι όλοι μαζί, πεζοί και καβαλαραίοι έ ξεκινούσαμε για τον Αγιάννη.

Μετά την Θεία Λειτουργία έκατσα στο σφα και το βλέμμα μου περιπλανήθηκε στους γύρω ανθρώπους, άλλοι γνωστοί κι άλλοι άγνωστοι. Η ματιά μου στάθηκε στους μικροπωλητές με τα παιχνίδια και τα γλυκά. Οι αναμνήσεις με κατέκλυσαν και θυμήθηκα τα παιδικά φτωχικά μου χρόνια, τότε που δεν είχα ένα δίφραγκο ν' αγοράσω γλυκά ψωμάκια που ο Αντρέας Γκούρης τα πασάλιζε με άχνη ζάχαρη, ν' αγοράσω άσπρο χαλβά που κόβονταν με σκεπάρι. Τώρα βλέπω τα παιδικά φορτωμένα με παιχνίδια και γλυκά.

Εκείνα τα χρόνια, που ο κόσμος διανυκτέρευσε στο μοναστήρι, το δυτικό κτίριο χρησιμοποιούσαν οι Τσεπελόβιτες, Βραδενινοί, Καπεσοβίτες και Κουκουλιώτες, ενώ το ανατολικό οι Σκαμελιώτες, Νεγαδιώτες, Φραγκαδιώτες και Μπαγιώτες. Στις κρεβάτες των κτιρίων αυτών γλεντούσαν αφού σκολούσε η εκκλησιά. Στην κρεβάτα τη δική μας θυμάμαι πολλά γλέντια με τους Γκανάδες ή μετ' Ατακούτσια, καθώς και με τον Λύτη από τη Μπάγια.

Κι αναπολώντας θυμήθηκα και τον Βασίλη Ντέμκα με τη Λοταρία του να κοροϊδεύει και να φωνάζει «βάλτε τώρα που γυρίζει, όσα βάνετε τόσα χάνετε». Θυμήθηκα ακόμα τον παπα Κώστα Ζησιάδη απ' το Τσεπέλοβο, τον παπα Θουκυδίδη Παπαγεωργίου απ' το Καπέσοβο και τον παπα Ηλία Σταυρίδη απ' την Μπάγια, που εφημέρευε στο Κουκούλι, με πόση ευλάβεια και κατανύξη τελούσαν την βραδυνή αγρυπνία με τις αρτοκλασίες.

Η γιορτή του Αγιάννη ήταν πανηγύρι για όλο το Ζαγόρι. Τα παιδιά με μεγάλη χαρά περιμεναν να πάνε ν' αγοράσουν παιχνίδια και να γευτούν νόστιμα παραδοσιακά γλυκά. Οι έφηβοι με άλλα ενδιάφερονται, αφού το αντίωμο στο μοναστήρι ήταν και νυφοπάζαρο. Αντάμωναν εδώ και τα μεγάλα κεφάλια της περιοχής κι άλλαζαν γνώμες για πολιτικά και κοι-

νωνικά θέματα και για το μέλλον της περιοχής.

Δεν πηγαίναμε στον Αγιάννη να φάμε και να πιούμε. Δεν υπήρχαν τότε φαγητά. Μερικοί τσελιγκάδες, όπως ο Ηλίας Βαγγελής και οι Καραβασιλαιοί, έψηναν κανένα αρνί για τις οικογένειές τους. Σήμερα βλέπεις μπόλικά σουβλάκια και μπύρες και σωρούς από γλυκά. Εγώ πήγα να στον Αγιάννη με τη μάκω μου τη Χαραλαμπίνα και το βράδυ κοιμόμασταν εκεί. Τρώγαμε στάρι και κοματάκια απ' τους άρτους της αγρυπνίας. Στα σιάδια γύρω απ' το μοναστήρι πολλά γαϊδουράκια και αλογομούλαρα, αφού αρκετοί ανήμποροι έρχονταν καβάλα, αλλά ο περισσότερος κόσμος έρχονταν πεζοί.

Θυμήθηκα τώρα κι ένα θλιβερό περιστατικό στη Βρύση του Κοσκινά φεύγοντας απ' το μοναστήρι για το Καπέσοβο. Εκεί γίνονταν καυγάς κι ακούγονταν σκούγματα από γυναίκες. Όταν πλησίασα με τη μάκω Χαραλαμπίνα είδα δυο παληκαράδες Καπεσοβίτες κι ένα Βιτινιώ να δέρνουν τους γύφτους οργανοπαίχτες από τη Μπάγια. Σήμερα είναι όλοι πεθασμένοι. Συνήθιζαν τότε σαν επίδειξη πλούτου να κολάνε στα μέτωπα των λαλητάδων, με πολύ σάλιο, πενηντάρικα και κατοστάρικα, με την συμφωνία να κρατήσουν οι λαλητάδες το δέκα στα εκατό και να επιστρέψουν τα υπόλοιπα. Στη βρύση του Κοσκινά λοιπόν διαφώνησαν λαλητάδες και Καπεσοβίτες πόσα πενηντάρικα και κατοστάρικα ρίχτηκαν κι έτσι άρχισε ξυλοδαρμός. Πάμε γρήγορα να φύγουμε, μου είπε η μάκω, να μη μας βάλουν μαρτύρους.

Στη δεκαετία του 1950 έγινε μια προσπάθεια να επανδρωθεί το μοναστήρι με καλογέροντες. Ήρθε απ' τη Μπάγια ο πατήρ Ανέστης Λιάγκας, που ήταν καλόγηρος στο Άγιο Όρος. Έμεινε δύο τρία χρόνια και πέθανε. Μετά το θάνατό του τον διαδέχτηκε ο παπα Μιχαήλ Κρυστάλλης απ' τις Νεγάδες. Όταν έφυγε ο παπα Κρυστάλλης για την ενόρια Καπεσόβου το μοναστήρι έκλεισε κι ανοίγει πια περιστασιακά.

Κοντεύουν πενήντα χρόνια πούκλεισε το μοναστήρι κι εγώ δεν άκουσα κάτι για να ξανανοίξει με καλογήρους. Αλλά το ζητούμενο είναι η κατάσταση του ναού, που είναι ετοιμόρροπος παρόλες τις αντιρρήδες που τον στηρίζουν. Ακούω εδώ και δέκα χρόνια για μελέτες και μελέτη τελειωμένη δεν άκουσα. Ακούω ότι ξεοδεύτηκαν σαράντα εκατομμύρια δραχμές για μελέτες κι αποτέλεσμα δεν βλέπω. Ο ναός του Αγιάννη είναι πολιτιστική κληρονομιά, το συγκρότημα του μοναστηριού είναι κοινωνικοθρησκευτική κληρονομιά κι όλος ο χώρος είναι φορτωμένος με ιστορία. Ο Αγιάννης είναι προστάτης των ανθρώπων των γύρω χωρών κι ακόμα παραπέρα κι ακούστηκαν και θαύματά του. Είμαι 92 χρονών και κάνω εκκληση να σωθεί το μοναστήρι.

Σας φιλώ όλους με αγάπη

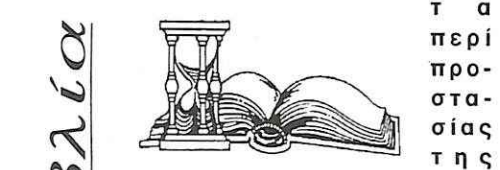
Κων/νος Ζαμπαλάς

ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ Η ΕΙΚΟΝΑ ΣΤΗ ΓΕΦΥΡΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΟΧΘΕΣ

Σκουπιδαριό στο Βοϊδομάτη

✓ **Ασυνείδητοι κατασκηνωτές και επισκέπτες ρυπαίνουν ανεξέλεγκτα την πανέμορφη και προστατευόμενη περιοχή- Ο Φορέας Πίνδου θα παρέμβει για να αποκατασταθεί η τάξη.**

Απαράδεκτη είναι η εικόνα που αντικρίζει κανείς στην πέτρινη γέφυρα του Βοϊδομάτη και στις όχθες του ποταμού, με τα σκουπίδια να έχουν κατακλύσει το χώρο και

φύσης του μνημείου να αποτελούν ... ψιλά γράμματα.

Μπορεί ο Βοϊδομάτης να είναι απ' τα καθαρότερα ποτάμια της χώρας, να προστατεύεται ως περιοχή του Εθνικού Δρυμού Βίκου-Αώου και φυσικά του Εθνικού Πάρκου Πίνδου, ωστόσο αυτό δεν εμποδίζει κάποιους να ρυπαίνουν, να κατασκηνώνουν στις όχθες του και να

Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων

Ανακοίνωση

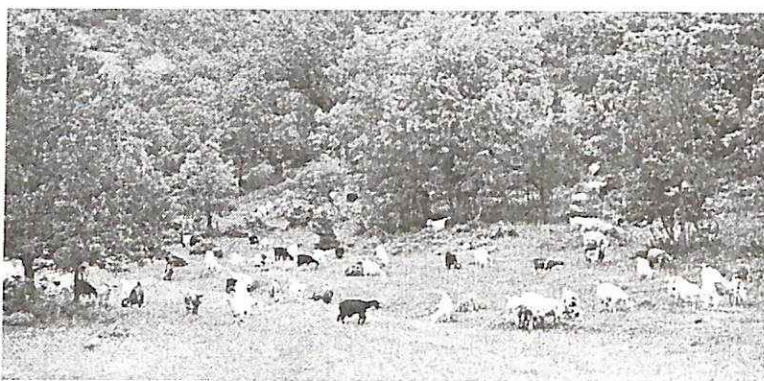
Απόσπασμα από το νέο βιβλίο του Φρίξου Τζιόβα «ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ» (Το Χρονικό ενός δένδρου), που μόλις κυκλοφόρησε διατίθεται από τον Σύλλογο προς ενίσχυση των σκοπών του.

εγκαταλείπουν φεύγοντας τα σκουπίδια.

Την περασμένη Κυριακή μάλιστα διαπιστώσαμε ότι κάποιοι είχαν αφήσει πίσω τους και αποκαΐδια φωτιάς. Κι όλα αυτά σε μια προστατευόμενη περιοχή που προσελκύει πλήθος επισκεπτών και ίσως λόγω του καύσωνα πολλοί αναζήτησαν εκεί λίγη δροσιά.

Η απουσία φύλαξης και επιτήρησης σ' όλο της το μεγαλείο. Αρμοδιότητα για την φύλαξη έχει και ο φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου, ωστόσο όπως δήλωσε ο πρόεδρος του Δ.Σ. Αθ. Τζιάλλας- στον οποίο γνωστοποιήσαμε την κατάσταση που επικρατεί οι δύο φύλακες δεν έχουν προσληφθεί ακόμη (εκκρεμεί μαζί με προσλήψεις και άλλου αναγκαίου προσωπικού του φορέα). Ο κ. Τζιάλλας δεν έκρυψε την αγανάκτησή του για το γεγονός ότι κάποιοι ρυπαίνουν αυτή

Διπλασιάζονται τα κονδύλια για το Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου από το ΥΠΕΧΩΔΕ

Διπλασιάζονται τα κονδύλια για το Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου με απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ. Συγκεκριμένα, με τροποποιημένη Απόφαση η οποία εγκρίθηκε χθες από το ΥΠΕΧΩΔΕ, ο προϋπολογισμός του έργου διαχείρισης και λειτουργίας του Πάρκου Β. Πίνδου διαμορφώνεται από 520.000 ευρώ (αρχική έγκριση) σε 1.188.188 ευρώ. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνεται η λειτουργία του Φορέα (αμοιβές προσωπικού, αμοιβές τρίτων, λειτουργικά έξοδα) έως το τέλος 2008.

Η φύλαξη του Πάρκου

Επιπλέον, εξασφαλίστηκε η χρηματοδότηση και των παρακάτω δράσεων:

– Η πλήρης μηχανοργάνωση των γραφείων του Φορέα

– Η αγορά επιβατηγού αυτοκινήτου, το οποίο κρίνεται απαραίτητο για την εποπτεία του Πάρκου

– Ειδική μελέτη διερεύνησης δυνατοτήτων εγκατάστασης μικρών υδροηλεκτρικών έργων, όπως προβλέπεται από την ΚΥΑ θεσμοθέτησης του Πάρκου

– Μελέτη διαχείρισης της θήρας εντός του Πάρκου

– Μελέτη διερεύνησης αξιοποίησης αιολικής ενέργειας

στα όρια του Πάρκου.

«Το ενδιαφέρον μας για τις προστατευόμενες περιοχές του Τόπου μας είναι διαρκές και αποδεικνύεται στην πράξη. Με συστηματική δουλειά και στενή συνεργασία με το Φορέα Διαχείρισης Πάρκου, ως ΥΠΕΧΩΔΕ διπλασιάσαμε τα κονδύλια και προχωρούμε όλες τις αναγκαίες δράσεις για την απρόσκοπτη λειτουργία και ανάδειξη του Πάρκου Β. Πίνδου, της μεγαλύτερης προστατευόμενης περιοχής της χώρας. Τα κονδύλια αυτά είναι αμέσως διαθέσιμα. Ήδη ο Φορέας κίνησε τις διαδικασίες για τη στελέχωσή του, καθώς οι σχετικές προκηρύξεις πρόσληψης προσωπικού εστάλησαν στο ΑΣΕΠ», δήλωσε ο Υφυπουργός ΠΕΧΩΔΕ, Σταύρος Καλογιάννης.

Ενιαίο Τμήμα του Πάρκου ο Γράμμος

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΧΩΔΕ προωθεί την ειδική περιβαλλοντική μελέτη για το Γράμμο, προκειμένου να ενταχθεί στις προστατευόμενες περιοχές και να δημιουργηθεί ένα ακόμη Πάρκο στην περιοχή.

Τη δέσμευση αυτή έδωσε ο γιαννιώτης υφυπουργός ΠΕΧΩΔΕ Σταύρος Καλογιάννης στην πρόσφατη συνάντηση που είχε με δημοτικούς συμβούλους και κατοίκους του δήμου Μαστοροχωρίων στην Πυρσόγιαννη. Το «αγκάθι» που απασχολούσε έως τώρα τις αρμόδιες υπηρεσίες ήταν η αποναρκοθέτηση της περιοχής, στην οποία ως γνωστό βρίσκονται δύο ναρκοπέδια από την περίοδο του Εμφυλίου. Στόχος του υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ είναι να εντάξει την περιοχή του Γράμμου στο υφιστάμενο Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου. Η σχετική δήλωση του κ. Καλογιάννη κινείται σ' αυτή ακριβώς την κατεύθυνση και αναφέρει: «Ο Γράμμος μπορεί και πρέπει να αποτελέσει ενιαίο τμήμα με το Πάρκο της Βόρειας Πίνδου και το υπό θεσμοθέτηση Πάρκο των Τζουμέρκων. Είναι ένα όραμα που γίνεται πραγματικότητα με πρωτοβουλία του ΥΠΕΧΩΔΕ, σε συνεργασία με τους κατοίκους και Φορείς της περιοχής και την Αυτοδιοίκηση».

Στο μεταξύ, το περασμένο Σάββατο ο υφυπουργός ΠΕΧΩΔΕ επισκέφθηκε την κοινότητα Αετομηλίτσας, όπου πραγματοποιήθηκαν οι γιορτές των κτηνοτρόφων σε συνεργασία με την ΤΕΔΚ Ιωαννίνων και τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση. Στη συνάντηση που είχε με το κοινοτικό συμβούλιο του χωριού εξετάστηκαν όλα τα θέματα που απασχολούν την κοινότητα, δίνοντας έμφαση στη βελτίωση του δρόμου. Τέλος, ο Στ. Καλογιάννης αναφέρθηκε στις πρωτοβουλίες που έχουν πάρει ως τώρα το ΥΠΕΧΩΔΕ, σε συνεργασία με το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και οι οποίες αφορούν στη δωρεάν έκδοση οικοδομικών αδειών για στάβλους και γεωργικές αποθήκες και στη δυνατότητα εξαίρεσης από την κατεδάφιση παλαιών κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, με την προϋπόθεση περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Μηλιωτάδες - «Πλατεία Βασιλείου Παπαευθυμίου»

Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, η κεντρική πλατεία των Μηλιωτάδων ονομάζεται: «Πλατεία Βασιλείου Α. Παπαευθυμίου, Φυσικού, Καθηγητή Πανεπιστημίου Ιωαννίνων», ο οποίος έφυγε πρόσφατα από τη ζωή.

Σύμφωνα με την εισήγηση ο Βασίλειος Παπαευθυμίου, που κατάγονταν από τους Μηλιωτάδες, ήταν εξέχουσα προσωπικότητα, εξαιρετικός επιστήμονας, χρημάτισε Πρόεδρος του Γενικού Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ιωαννίνων και υπήρξε για πολλά χρόνια Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Μηλιωτάδων.

ΤΟ «ΟΧΙ» ΣΑΝ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΟ

Το «ΟΧΙ» του 1940 ξεφεύγει από τα στενά χρονολογικά πλαίσια της εποχής του και γίνεται σύμβολο· ένα σύμβολο διαχρονικό και πανανθρώπινο· ένα σύμβολο που δε θα πρέπει να το θυμόμαστε μόνο κάθε εθνική επέτειο, αλλά θα πρέπει να το βιώνουμε καθημερινά· ένα σύμβολο που μας διδάσκει πως ο άνθρωπος πρέπει να αντιστέκεται και να αγωνίζεται για την ανεξαρτησία και την ελευθερία του. Ειδικά εμείς οι Έλληνες πρέπει να είμαστε περήφανοι, γιατί η Ιστορία μας είναι γεμάτη από τέτοια παραδείγματα ηρώων, που δε δίστασαν να αναμετρηθούν με διάφορα είδη εξουσίας και να βγουν νικητές και αθάνατοι. Ο Προμηθέας αψηφά τη θέληση του Δία, η Αντιγόνη παραβαίνει τις εντολές του Κρέοντα, οι Αγωνιστές του 1821 μάχονται για το όραμα της ελεύθερης πατρίδας, οι Έλληνες του 1940 τολμούν να πολεμήσουν με τους πανίσχυρους Ιταλούς και Γερμανούς. Στην εποχή μας δεν αντιμετωπίζουμε Γερμανούς και Ιταλούς· αντιμετωπίζουμε όμως άλλους πιο ύπουλους κινδύνους. Σε μια εποχή ισοπέδωσης και αλλοτρίωσης, στην οποία όλοι επιδιώκουν το υλικό κυρίως κέρδος, κινδυνεύουμε να χάσουμε την ανθρωπιά και την ψυχή μας.

Γι' αυτό πρέπει να αγωνιστούμε· για να διατηρήσουμε όχι μόνο την εθνική μας ελευθερία, αλλά και την ελευθερία του μυαλού και της ψυχής μας.

ΤΖΑΜΠΟΥΡΑ ΧΑΡΟΥΛΑ

ΓΚΡΑΜΠΑΛΑ

(απόσπασμα από το διθλίον του Άγγελου Τερζάκη
«Ελληνική Εποποιία 1940-41»)

Θα ήταν η ώρα οχτώ το βράδυ, όταν μονομιάς φούντωσε το ιταλικό κανονίδι. Η βολή συγκεντρωνόταν εκεί απάνω, στη Γκραμπάλα. Καιγόταν από τη ρίζα στην κορφή το μέγα καύκαλο, βογκούσε ως τα έγκατά του, στις κρύες πλαγιές του άναβαν αστραπές απανωτές, αντιφέγγιζε σπασμωδικά ο χαμηλωμένος από τ η συννεφιά ουράνιος θόλος. Τα παρατηρητήρια τυφλώθηκαν από τις λάμψεις.

Κατά το Βοριά η Γκραμπάλα έχει μια πλευρά απότομη, ένα γκρεμό. Από εκεί είναι που κάποιο εχθρικό τάγμα, ενώ το ύψωμα έτριζε όλο και φεγγαβολούσε σαν πυροτέχνημα, σκαρφάλωσε αθέατο, βράχο το βράχο. Ήταν σώμα επίλεκτο, «τάγμα θανάτου», μαζί με Αλβανούς... Ο ελληνικός λόχος, που βρισκόταν εκεί απάνω δαρμένος από τις οβίδες, αιφνιδιάστηκε, πισωπλάτισε παραζαλισμένος. την ίδια στιγμή άλλο εχθρικό τμήμα χυμούσε από ανατολικά. Η Γκραμπάλα πατήθηκε ο εχθρός γαντζώθηκε στο βράχο.

Το πυροβολικό είχε σωπάσει, αλλά ξαμολιόταν τώρα ο ουρανός. Βροχή άγρια, οργισμένη, με κεραυνούς και χαλάζι, έπνιξε τη Γκραμπάλα στον κατακλυσμό της, την Ασσόνισα, το Καλπάκι, όλη την τοποθεσία, που την είχε κοπνήσει ολημερίς η μάχη.

Η Μεραρχία διέταξε να ξαναπαρθεί αμέσως η Γκραμπάλα...

Η θύελλα βρουχιόταν, λυσομανούσε. Μέσα σε τέτοιο κακό πώς να ξεκινήσει τμήμα στρατού για επίθεση; Κανένας δεν έβλεπε τίποτα. Πώς να σκαρφαλωθούν βράχοι, γκρεμοί; Χρειάστηκε να περιμένουν ώρες μέσα σε αγωνία φοβερή, μήπως κοπάσει το κακό... Ήταν νύχτα πυρετού στον ουρανό και στην Ήπειρο.

Μονάχα στις πέντε τα χαράματα κόπασε η βροχή και τότε το ελληνικό πυροβολικό άρχισε να χτυπάει τη Γκραμπάλα. Για λίγο. Μόλις κόπασε, οι λόχοι όρμησαν.

Κάτω στην Ασσόνισα άκουσαν από ψηλά την ιαχή: «Αέρα!»

Οι αξιωματικοί είχαν δώσει το πρόσταγμα: «Εμπρός διά της λόγχης!». Χύμηξαν πρώτοι. Οι στρατιώτες ξεθηκάρωσαν. Με τις χειροβομβίδες στο χέρι ξεφώλιασαν πίσω από τους βράχους τους Ιταλούς πορθητές της νύχτας. Πιάστηκαν χέρια με χέρια, ήταν κάτι δραματικό και γοργό... Οι Ιταλοί δειλίασαν, λύγισαν, πήραν τον κατήφορο...

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1943:

ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ ΛΙΓΚΙΑΔΩΝ

Τον Οκτώβριο του 1943, πριν από εξήντα τρία χρόνια οι κατακτητές Γερμανοί έστρεψαν την μανία της εκδικησέως τους, στον άμαχο πληθυσμό της Κοινότητας Λιγκιάδων. Οι αθώοι κάτοικοι του ορεινού αυτού χωριού, έμελλε να γίνουν τα εξιλαστήρια θύματα ενός απάνθρωπου πολέμου, του πιο σκληρού και αδυσώπητου που γνώρισε η ανθρωπότητα στην μακραίωνη ιστορία της. Εκεί ψηλά στον ιερό χώρο και στο απέραντο μνημείο του χωριού, ευλαβείς προσκυνητές οι εκπρόσωποι της Πολιτείας, οι εκπρόσωποι φορέων και οργανώσεων, έδωσαν προχθές το «παρών» για να αποτίσουν φόρο τιμής στους εκτελεσθέντες ήρωες του χωριού Λιγκιάδων και της Κοινότητας Αμφιθέας (τότε Στρουνίου).

Ογδόντα δύο κάτοικοι των Λιγκιάδων και τρεις της Αμφιθέας έπεφταν αιμόφυρτοι κάτω από τα ομαδικά πυρά και τις λόγχες των κατακτητών.

Σαν έκφραση συγνώμης και λύπης για το φοβερό εκείνο γεγονός η παρούσα της επιτίμου Προξένου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας, η οποία με εξουσιοδότηση του Γερμανού Πρέσβη, Δόκτωρος Wolfgang Scmlutteeiss, απήχυνε μεσοτού περιεχομένου και λόγων χαιρετισμό. Η Πρόξενος κα Kerstin Lohr εμφανώς συγκινημένη ευχαρίστησε την Δημοτική αρχή για την πρόσκληση για την επέτειο μνήμης και για την εγκάρδια υποδοχή στο χωριό Λιγκιάδες. Γνώστης της θλιβερής και δύσκολης αποστολής της υπογράμμισε πως τιμά μαζί με τους κατοίκους του χωριού και τον μοναδικό επιζήσαντα της βάρβαρης και άδικης δολοφονίας, ογδόντα επτά ανθρώπων, οι περισσότεροι των οποίων ήταν γυναικόπαιδα.

«Σαν επίσημη εκπρόσωπος της Γερμανίας και ανήκοντας σε μία διαφορετική γενιά», τόνισε η κα Πρόξενος, «αισθάνομαι βαθιά ντροπή και μεγάλη θλίψη για το έγκλημα που διαπράχθηκε σε βάρος σας. Είναι για μένα ασύλληπτο, ότι οι Γερμανοί μπόρεσαν να διαπράξουν μια τόσο βάνυση πράξη. Το κλειδί για την συμφιλίωση και το κοινό μέλλον μας, βρίσκεται στην μνήμη των τρομακτικών γεγονότων που διαδραματίστηκαν σ' αυτόν εδώ τον τόπο και δεν πρέπει να ξεχαστούν ή να παραγκωνιστούν και στην κοινή μας απόδοση τιμής των θυμάτων και είμαι ευγνώμων που με καλέσατε να είμαι μαζί σας, για να τους τιμήσουμε. Αυτό δείχνει πως οι λαοί και κυβερνήσεις μας, διδάχτηκαν από τον πόλεμο, την βία, τις διώξεις, δημιουργώντας μια ειρηνική και Ενωμένη Ευρώπη».

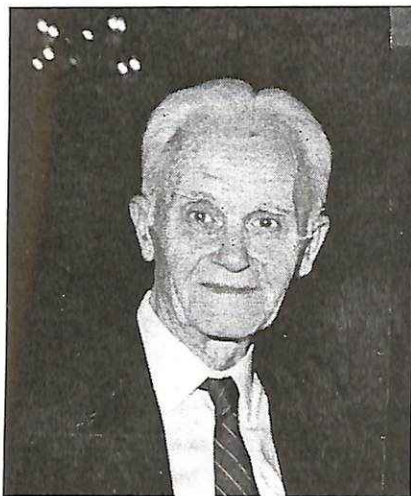
...Στεφανώνοντας τους πεσόντες του '40

27 Οκτωβρίου 1949. Εκείνα τα μεταπολεμικά χρόνια και πριν τα οστά των νεκρών στρατιωτών συγκεντρωθούν στο Νεκροταφείο Αγίου Νικολάου Κοπανάων, στο σημερινό Τύμβο, οι μεγάλες τάξεις των Γυμνασίων της πόλης, παραμονές της 28ης Οκτωβρίου, στεφάνωναν όλους τους τάφους των νεκρών. Στη φωτογραφία μαθητές της Η' τάξης της Ζωσιμαίας Σχολής.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

Στις 4 Οκτωβρίου έφυγε πλήρης ημερών ένας καλός Ζαγορίσιος φίλος, συνεργάτης του περιοδικού «Το Ζαγόρι μας» και ιδρυτικό μέλος της ΙΛΕΖ, ο Πανώ-Σουδενιώτης Γιάννης Φωτιάδης. Ήταν ένας ωραίος άνθρωπος με έμφυτη την ευγένεια και την καλοσύνη και πάντα γελαστός. Γεννημένος στα Πάνω Σουδενά, που πολύ αγαπούσε, παντρεύτηκε τη Γραμμενιάτισσα δασκάλα Χριστίνα Γούδα φτιάχνοντας μια όμορφη οικογένεια με τα παιδιά τους Δημήτρη και Άννα, προκομένους επιστήμονες.

Χρόνια υπάλληλος στην παιδόπολη Αγίας Ελένης, ευαίσθητος και ευσυνειδητός, αγαπήθηκε από όλους και άφησε πίσω τους τις καλύτερες εντυπώσεις ενός καλούς ανθρώπου.

Στη γυναίκα του Χριστίνα, στα παιδιά του Δημήτρη και Άννα και τις οικογένειές τους, καθώς και σ' όλους τους συγγενείς του, τα πιο θερμά και εγκάρδια συλλυπητήρια.

Ας είναι ελαφρύ το Γιαννιώτικο χρώμα που τον σκέπασε.

«Το Ζαγόρι μας»

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΜΙΧ. ΤΖΙΟΒΑ

Έφυγε, στις 19/10/06 πλήρης ημερών από τη στοργική αγκαλιά των παιδιών και εγγονών της, η Αικατερίνη Τζιόβα το γένος Γεωργιάδη.

Τετράχρονη κοπελίτσα έφτασε από τη Μ. Ασία τα χρόνια του χαλασμού στα Γιάννινα, μαζί με τα τέσσερα μεγαλύτερα αδέρφια της και τη χήρα μάνα της.

Το 1946 αρραβώνιασε και το 1948 παντρεύτηκε τον Κάτω-Σουδενιώτη καθηγητή Μιχάλη Β. Τζιόβα και μαζί του έφυγε για το Χαρτούμ του Σουδάν, όπου ζήσανε και μεγάλωσαν τα παιδιά τους Έλσα και τα δυο δίδυμα, το Δημήτρη και το Βασίλη. Επέστρεψαν το 1962 και εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα.

Εφτιαξαν και καμαρώνανε μια ωραία οικογένεια, μέχρι που η μοίρα επεφύλαξε στην Κατίνα ένα σκληρό χτύπημα (μετά το θάνατο του συζύγου της), με το χαμό του Δημήτρη της, γιατρού, στα 49 του χρόνια μόνο... Από τότε, η ζωή της έγινε αβάσταχτη και ο θάνατος έρχεται κάποτε λυτρωτής.

Ας είναι ελαφρύ το χρώμα της Αττικής που τη σκέπασε. Θα τη θυμόμαστε πάντα.

Ο ανιψιός της Β. Θ. Τζιόβας

Πρόσφεραν στη μνήμη της αντί στεφάνου

— Η οικογένεια του γιου της Βασίλη 100Ε στο περιοδικό «Το Ζαγόρι μας».

Στο Σύλλογο Κ. Σουδενιωτών για τη συντήρηση των εκκλησιών του χωριού:

— Η οικογένεια της κόρης της Έλσας και Παναγιώτη Γώγου 100Ε.

— Η νύφη της (σύζυγος του Δημήτρη) Νίκη Τζιόβα 70Ε

— Η ανιψιά της Ουρανία Χαρ. Τζιόβα 40Ε.

— Η Λίτσα Χαίτα 190Ε.

— Η οικογένεια του ανιψιού της Β. Τζιόβα 100Ε στο περιοδικό «το Ζαγόρι μας».

«Το Ζαγόρι μας» και ο Σύλλογος Κ. Σουδενιωτών ευχαριστούν.

Επιτυχόντες σε Α.Ε.Ι. - Τ.Ε.Ι.

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

— Ο Διονύσης Σπύρου Ζήνδρου και Έφης Μάρκου στη Σχολή Ηλεκτρονικών Υπολογιστικών Συστημάτων ΤΕΙ Πειραιά.

— Η Φωτεινή Κάπη Αλεξάνδρου και Καίτης στο τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

— Ο Κων/νος Μακρής του Θρασύβουλου και της Σοφίας Κώτογλου στο Τμήμα Χρηματοοικονομ. και Τραπεζ. Διοικητικ. Πειραιά.

— Ο Άκης (Θρασύβουλος) Γιώργου Ευσταθόπουλου και Ελένης Γκιώκα στη Γυμναστική Ακαδημία.

ΑΡΙΣΤΗ

Συγχαρητήρια

— Θερμά συγχαρητήρια στη Μαρία του αείμνηστου Θωμά Τόζιου και της Βάσως Κούγκουλη που πέρασε στο Τμήμα Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος ΤΕΙ Κρήτης στα Χανιά. Καλή Φοίτηση.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Συγχαρητήρια

— Στον εγγονό μου Σωτήρη Α. Μικρό γιο της κόρης μου Ευθαλίας, που πέτυχε στο Φυσικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών.

Η γιαγιά του Μερσινιά — Συγχαρητήρια στην Ευθαλία μας και την Μερσινιά, για την επιτυχία του Σωτήρη Α. Μικρού στο Φυσικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών.

Φωκίων, Γαλάτεια, Μιχάλης

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

— Ο Γιάννης του Τάσου Ρέμου και της Μαρίας Τσούπη στο Τμήμα Γεωλογίας στην Πάτρα.

— Η Νικολέττα του Ορέστη Τζούμα και της Μαρίας Τσιομίδου στη Σχολή Διοίκησης Τεχνολογίας Μακεδονίας στη Νάουσα.

Θερμά Συγχαρητήρια. Καλή φοιτητική ζωή με υγεία.

ΓΕΡΟΠΛΑΤΑΝΟΣ

— Ο Άγγελος του Κώστα Κατσάνου και της Ράνιας Χ. Κаланτζή πήρε το πτυχίο του ηλεκτρολόγου μηχανικού και μηχανικού Η/Υ από το Πολυτεχνείο του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης.

Θερμά Συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία.

ΔΟΛΙΑΝΑ

— Η Διαμαντίνα Ηλία Μπέζα και Φωτεινής Θάνου στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών Ιωαννίνων.

— Ο Πέτρος του Θανάση Τσιάτση και Ελένης Σιαφίλιου στο Τμήμα Διαχείρ. Πολιτισμικού περι-

βάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών Ιωαννίνων στο Αγρίνιο.

Θερμά Συγχαρητήρια. Καλή φοιτητική ζωή με υγεία.

ΚΑΤΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

— Ο Παύλος Γιάννη Μπάτσου και Ρένας στο Τμήμα Έργων υποδομής ΤΕΙ Πάτρας. Καλή φοιτητική ζωή.

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

Συγχαρητήρια

— Ο Αριστοτέλης του Δημητρίου Τάγκα και της Ουρανίας Γκολογκάνη πέρασε στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών στο Πολυτεχνείο του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Καλή φοίτηση.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΛΑΪΣΤΑ

Συγχαρητήρια

— Η Σταματία Σγούρου του Ιωάννη και της Θωμαής πέρασε στο Μαθηματικό Ιωαννίνων. Καλή φοίτηση.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ

Συγχαρητήρια

— Θερμά συγχαρητήρια στον Επαμεινώντα Μητσιμάρη του Φίλιππα και της Σοφίας για την πρόσκλησή του ως ηλεκτρολόγος-μηχανικός στο Αιολικό Πάρκο στο Ηράκλειο στην Κρήτη ως διευθυντής της εταιρείας ΤΕΡΝΑ. Του εύχομαι καλή ανέλιξη στην επαγγελματική του πορεία.

Χ.Κ.Π.

ΜΕΣΟΒΟΥΝΙ

Συγχαρητήρια

— Θερμά Συγχαρητήρια στον Παναγιώτη του Χρήστου Κοντονάσιου που πέρασε στο Τμήμα Εφαρμ. Πληροφ. στη Διοίκηση και στην Οικονομία ΤΕΙ Ιονίων Νήσων στη Λευκάδα.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

— Ο Γρηγόρης του Πέτρου Γόγλου και της Γαρουφαλιάς Φλίγκου στη Σχολή Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων Θράκης στην Ορεστιάδα.

— Η Μυρτώ του Θεοφάνη Φραγκούλη και της Χριστίνας Μίσσα στη Σχολή Οικονομικών Επιστημών στα Ιωάννινα.

Συγχαρητήρια

— Την αγαπημένη μας εγγονή Παπαχριστοδούλου Αθανασία που απέκτησε επάξια το πτυχίο Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών συγχαίρουμε εγκάρδια ευχόμενοι καλή σταδιοδρομία.

Επιτυχόντες σε Α.Ε.Ι. - Τ.Ε.Ι.

Επίσης συγχαίρουμε τον αγαπημένο μας εγγονό Γραμματικό-Πουλο Μάριο για την εισαγωγή του επάξια στην Σχολή της Αστυνομίας ευχόμενοι καλή αποφοίτηση και καλή σταδιοδρομία.

Με πολύ αγάπη
Η Γιαγιά Αθανασία
Ο παππούς Μάριος

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Συγχαρητήρια

— Στον αγαπημένο μου εγγονό Γιώργο Πατεράκη, που πέτυχε στις Πανελλήνιες εξετάσεις και πέρασε στο τμήμα Μηχανολόγων Αεροναυπηγών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών τα συγχαρητήριά μου και πάντα επιτυχίες στη ζωή του.

Η γιαγιά του
Αλεξάνδρα Πατεράκη

— Την εγγονή μου Αμαλία Βογιαζόγλου του Παναγιώτη και της Ελπίνης, που πέρασε στο Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών θερμά συγχαίρω και της εύχομαι καλή της πρόοδο.

Αμαλία Τσάντη-Μωραίτη

— Την αγαπημένη μου εγγονή Ελίνα Κανελοπούλου που τελείωσε με επιτυχία τις λαμπρές σπουδές στα Μαθηματικά και τη φιλοσοφία στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης και πήρε το Master, την συγχαίρω θερμά και της εύχομαι καλή σταδιοδρομία και ευτυχία στη ζωή της.

Η γιαγιά
Ανδρομάχη Παναγιώτου-Στέα

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

— Η Χριστίνα Παύλου Δουδάλη και Ιουλίας Καραγιάννη στο Μαθηματικό Ιωαννίνων.

— Η Αφροδίτη Γιώργου Τσουμάνη και Ανδρομάχης Δουδάλη στην Ιατρική Θεσσαλίας στη Λάρισα.

— Η Ειρήνη Κοσμά Παπαζόγλου και Κατερίνας Νούσια στο Παιδαγωγικό Δημ. Εκ/σης Ιωαννίνων.

— Η Στεφάνια Τάκη Φερεντίνου και Αλέκας Κασιούμη στο Τμήμα Λογοθεραπείας ΤΕΙ Ηπείρου στα Ιωάννινα.

— Η Ευγενία Νίκου Τζαμπούρα και Νίκης Κοντοδήμου στο Τμήμα Αγρονόμων και Τοπ/ων στο Εθνικό Μετσόβειο Πολ/νείο Αθηνών.

— Ο Μιχάλης Μανώλη Παπαμιαχάλη και Ελένης Κουμπή στο Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπ/σης Θράκης Αλεξανδρούπολης.

— Ο Σταύρος Σωτήρη Κανδρέλη και Κλεονίκης Γιαννάκη στο Πολυτεχνείο Πάτρας στο Τμήμα Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής.

— Ο Γιώργος Λεωνίδα Φερεντίνου και Βασιλικής Καυκιά στη

Σχολή Αστυφυλάκων, Γενική Σειρά.

— Η Σοφία Θανάση Τσουμάνη και Δημήτρης Ντάσκαρη στο Τμήμα Φυσικής Ιωαννίνων.

— Η Ελένη Ιππόλυτου Κακόσιμου και Αλέκας Βαγγελή στη Σχολή Ιατρικών Εργαστηρίων ΤΕΙ Λάρισας.

Θερμά συγχαρητήρια σ' όλα τα παιδιά. Καλή φοιτητική ζωή με υγεία.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

Νέοι Επιστήμονες

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

— Η Όλγα του Μιχάλη Ριζου και της Ρίκης Κίτσωνα πήρε το πτυχίο της Γαλλικής Φιλολογίας και τώρα κάνει μεταπτυχιακό στη Λυών της Γαλλίας.

— Η αδελφή της η Δήμητρα, πήρε το πτυχίο της Αγγλικής Φιλολογίας.

— Η Ξένια (Ξανθίππη) Ζαρίτα του Πέτρου και της Μαρίας πήρε το πτυχίο της από τη Σχολή Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Ο αδελφός της ο Βασίλης Ζαρίτας πέρασε στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών στο Ρέθυμνο.

— Ο Μιχάλης Δελμηήτρος του αείμνηστου Βαγγέλη και της Όλγας, πήρε το πτυχίο του Ηλεκτρολόγου Μηχανικού Η/Υ και Τεχνολογίας Η/Υ από το Πολυτεχνείο του Πανεπιστημίου Πατρών.

— Η αδελφή του η Ελένη Δελμηήτρος ορκίστηκε πτυχιούχος Τοπογράφος Μηχανικός του Πολυτεχνείου του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

— Θερμά συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία στον ηλεκτρονικό μηχανολόγο Αλέξανδρο του Βασίλη Κάπη και της Μαρίας Μπότσιου που μέσω ΑΣΕΠ διορίστηκε στον Ο.Τ.Ε. Ιωαννίνων.

— Θερμά συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία στους επιστήμονες όλους.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ

— Ο Βασίλης του Παναγιώτη Τζουμπέ και της Μαρίας Βασιού πήρε πτυχίο Μηχανικού Η/Υ και έκανε και μεταπτυχιακό πάνω στους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές στην Αγγλία. Η αδελφή του η Χριστίνα Τζουμπέ τελείωσε καθηγήτρια από τη Σχολή Καλών Τεχνών στην Ιταλία. Θερμά Συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία στα δυο αδέρφια.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ

Θάνατοι

— Η καλότατη 86χρονη Αυρηλία Ζαΐμη έφυγε από κοντά μας στις 30-8-2006. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Θάνατοι

— Στα Γιάννινα πέθανε και κηδεύτηκε ο εξαίρετος άνθρωπος, φίλος και συνεργάτης μου επί 4 χρόνια στην Παιδόπολη Ιωαννίνων, Γιάννης Φωτιάδης. Στη σύζυγό του Χριστίνα και στα παιδιά του Αννούλα και Δημητράκη εκφράζουμε τα βαθύτατα συλλυπητήριά μας.

Φ. Βαταβάλης

— Ο Παναγιώτης Κ. Δάμου απεβίωσε στις 13 Ιουλίου 2006 στην Αθήνα. Ο Θεός να τον αναπαύσει. Ανάλαφο το χρώμα που τον σκέπασε. Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς του.

Μπάμπης Γιάγκος, Πρόεδρος Αδελφότητας Πανωραβενιωτών Ιωαννίνων

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

Αρραβώνες

— Η Λένα των Πανωραβενιωτών Δημήτρη Γιάγκου και Βαρβάρας Ρούντα αρραβωνιάστηκε στην Αθήνα με τον εκλεκτό της καρδιάς της Γιώργο από τον Πύργο Ηλείας. Θερμά Συγχαρητήρια, καλά στέφανα.

Γεννήσεις

— Ο Παύλος του Γιώργου Κωνσταντινίδη και η πολωνέζα γυναίκα του έγιναν γονείς υγιέστατου πρωτότοκου αγοριού τέλη Σεπτεμβρίου 2006 στη μακρινή Αμερική.

Συγχαρητήρια

— Θερμά συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία στον ηλεκτρονικό μηχανολόγο Αλέξανδρο του Βασίλη Κάπη και της Μαρίας Μπότσιου που μέσω ΑΣΕΠ διορίστηκε στον Ο.Τ.Ε. Ιωαννίνων.

Γάμοι

— Παντρεύτηκε στο Ασπροκλήσι Φιλιάτων, το Σάββατο 26 Αυγούστου 2006, η Βικτωρία του Σκαμνελιώτη Σωτήρη Φερεντίνου τον εκλεκτό της καρδιάς της Σπύρο του Ανδρέα Φερεντίνου και της Κλεονίκης Κουμπή.

— Παντρεύτηκαν στην Παναγία των Άνω Ραβενίων 23 Σεπτεμβρίου 2006 και ώρα 7 το απόγευμα η Βασούλα του Λάκη Κ. Μίχα και της Μαρίας Μπάκα με τον εκλεκτό της Κρητικό Δημήτρη του Νικολάου και της Αγγέλας Τσαφαντάκη.

Να ζήσουν, να ευτυχίσουν, απογόνους και όλου του κόσμου τα καλά να αποκτήσουν.

Θάνατοι

— Ο συμπαθέστατος καλονοικοκύρης, σύζυγος, πατέρας, παππούς, ο 97χρονος Σταμούλης του Κων/νου και της Βασιλικής Κάτσε-νου, από την Κυριακή 16-7-2006 αναπαύεται στο χωριό μας. Ελαφρύ το χρώμα που τον σκέπασε. Θερμά συλλυπητήρια.

— Τέλη Ιουλίου του 2006, ο 54χρονος Κώστας των αείμνηστων παπα-Γιάννη Λαζαρίδη και Ευγενίας Τζέκα προδομένος από την καρδιά του άφησε την τελευταία του πνοή στη Γερμανία, όπου ζούσε με την οικογένειά του εδώ και αρκετά χρόνια. Ο Θεός να αναπαύσει την ψυχή του. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΑΡΙΣΤΗ

Θάνατοι

— Στο έμπα του Οκτώβρη εγκατέλειψε τη ζωή ο χωριανός μας Δημήτριος (Τάκης) Μ. Οικονομίδης. Στις 2/9/06 ενταφιάστηκε στο νεκροταφείο Αρίστης με τη συμμετοχή πλήθους κόσμου.

— Στις 26 Σεπτεμβρίου πέθανε και στις 27 κηδεύτηκε η χωριανή μας Ευδοκία Γκατζέ.

Υποδειγματική νύφη, εξαίρετη σύζυγος, στοργική μάνα, σεβαστή πεθερά και αξιόγαπητη γιαγιά. Εργατική και αγαπητή σε γείτονους, χωριανούς και φίλους.

Στους δικούς της θερμά συλλυπητήρια.

Γιώργος Ζαχάρης

Βαφτίσεις

— Υπαρκτό το πρόβλημα της υπογεννητικότητας στη χώρα μας και της ερήμωσης του Ζαγοριού μας. Σε συνειδητή αντίδραση η Λεμονιά Καλλιγά σύζυγος του Κων/νου Χρ. Μισίου από την Αρίστη, έφερε στη ζωή τρίδυμα. «Μ' ένα σμπάρο τρία τρυγόνια». Στις 30/9/06, το Σάββατο, με κατάμεστη την Κεντρική Εκκλησία του χωριού από συγγενείς και γνωστούς έγινε η βάπτισή τους.

«Τετράδυμο» οι ανάδοχοι τους χάρισαν τα ονόματά τους:

Χρήστος: ο Παναγ. Μαυρογενίδης και η Μάνδα Τηλέλη Φωτεινή: η Ζηνοβία Παπακώστα και

Σταματία: Ο Παναγ. Χαρίσης. Μ' ένα δεύτερο «σμπάρο» η Αρίστη θα διεκδικήσει λειτουργία Νηπιαγωγείου.

Ευχόμαστε στο ευτυχές Ζαγόρι να τους ζήσουν για να τα καμαρώνουν.

Το «Ζ» μας—Στ. Συκ.

— Στις 8/10/2006 στην Κεντρική Εκκλησία της Αρίστης έγινε η βάπτισή της κορούλας του ζεύγους

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Κων/νου και Μαρίας Ντινούλη. Ο μικρότερος αδελφός **Χαρίσης Ντινούλης** αναδέχτηκε τη νεοφώτιστη και της χάρισε το όνομα **Ευαγγελία**. Στο ευτυχές ζεύχος ευχόμαστε να τους ζήσει και να την καμαρώσουν και νυφούλα.

Το «Ζ» μας – Στ. Συκ.

Θάνατοι

– Στις 21 Σεπτεμβρίου 2006 απεβίωσε και ενταφιάστηκε στη Θεσ/νίκη, όπου οικογενειακάς διέμενε, ο **Κων/νος Νικ. Φάτσης**, απόγονος παλαιάς Αριστινής οικογένειας. Στη γυναίκα του και τα παιδιά του τα θερμά μου συλλυπητήρια.

Στ. Συκ.

Εγκαίνια

Σ' ένα εντυπωσιακό και γραφικό οίκημα στο Συνοικισμό Πόρος της Πρέβεζας, και με την παρουσία πλήθους προσκαλεσμένων, τελέστηκαν τα εγκαίνια, με τις ευλογίες της Εκκλησίας, του **Ιατρού-Εργαστηρίου Λογοθεραπείας** της συμπαθούς ανεψιάς **Παναγιώτας**, κόρης του Ταξιάρχου ε.α. Φώτη Απ. **Βανδέρα**, από Αρίστη, στις 27 Σ/μβρίου το βράδυ.

Καλαίσθητοι και διακοσμημένοι οι χώροι γραφείων και υποδοχής εντυπωσίασαν τους παραβρεθέντες, που τίμησαν τα εγκαίνια και ευχήθηκαν στην φερέλπιδα νεαρή επιστήμονα καλή επαγγελματική σταδιοδρομία. **Μαζί τους** συνυπάρχουν και οι προσωπικές μου θερμές ευχές για επιτυχή σταδιοδρομία.

Στ. Συκ.

ΑΡΙΣΤΗ

Συλλυπητήρια

– Ο **Σιέμος Ελισάφ** απεβίωσε στα Γιάννενα στις 5-9-2006. Θερμά συλλυπητήρια στη γυναίκα του Άννα, στα παιδιά του Μωυσή Ελισάφ, Πατρούλα Χατζηγιάννη και λοιπούς συγγενείς.

– Η 77χρονη **Ευδοκία Βασ. Γκατζέ** από τις 27 Σεπτεμβρίου 2006 αναπαύεται στον Άγιο Νικόλαο Κοπάνων Ιωαννίνων. Θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά, εγγόνια, δισέγγονα και λοιπούς συγγενείς της.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Θάνατοι

– Στις 15 Οκτώβρη μέρα εκλογών έφυγε ξαφνικά η χωριανή μας **Αθηνά Κώτσια-Καψάλη**. Η κηδεία της έγινε την επομένη στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου Κοπάνων. Συγγενείς, φίλοι και πλήθος Δοβριανιτών την ξεκίνησαν.

Η Αθηνά ήταν πολύ καλή νοικοκυρά, καλόκαρδη και συμπαθητική. Πάλεψε στην ζωή, δημιούργησε λαμπρή οικογένεια (δύο ζηλευτά παιδιά) με την συμπαράσταση της συζύγου του, της Πολίτης και του Αλέκου μας τα απεκατέστησε οικονομικά. Ας είναι ελαφρύ το Γιαννιώτικο χρώμα που την σκέπασε. Αιωνία η μνήμη.

Μ.Κ.

– Η επάρατος νίκησε τον υπερδραστήριο καλονοικοκύρη, τον καλότατο ταχυδρόμο των Ασπράγγλων **Φόρη Φωτόπουλο** και όσο και αν το πάλεψε, δεν τα κατάφερε... Και ήταν τόσο νέος ακόμη... Ο Θεός να αναπαύσει την ψυχούλα του και να απαλύνει τον πόνο της απαρηγόρητης συζύγου, των παιδιών του και όλων των συγγενών του. Ανάλαφρο το χώμα που τον σκέπασε στις 6/9/ 2006...

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

Βαπτίσεις

– Η **Αδμαντία** του Γιάννη **Καπράντζιου** και της Άννας Πασχάλη και ο **Ανδρέας Γκόγκος** βάπτισαν τη μοναχοκόρη τους και την είπαν **Εθελίνα**. Να τους ζήσει με υγεία και νυφούλα να τη χαρούν.

Θάνατοι

– Ο συμπαθέστατος 95χρονος πολύτεκνος **Γιάννης Σιαμπίρης** του Γεωργίου και της Δέσποινας αναπαύτηκε για πάντα στις 7 Σεπτεμβρίου 2006. Νάουν την ευχή του οι απόγονοί του και να πάρουν τα χρόνια του.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΓΕΡΟΠΛΑΤΑΝΟΣ

Γεννήσεις

– Η **Έφη Γ. Καλαντζή** και ο **Δημήτρης Τάνας** χάρισαν στον Κώστα, την Ελευθερία, την Ηλιάνα και το Γιώργακη τους το πέμπτο αδελφάκι τους ένα υγιέστατο αγοράκι, αρχές Μαΐου 2006 στα Γιάννενα. Να τους ζήσει με υγεία, χαρά, ευτυχία, νάναι τυχερό, να φυλαχθεί με γονέους.

ΔΟΛΙΑΝΑ

Γάμοι

– Ο γιατρός **Βασίλης** των εκπαιδευτικών Βαγγέλη **Νούσια** και της δευτεροεξάδελφής μου Δολιανίτισσας Χρυσάνθης **Δόκου** παντρεύτηκε την διαλεχτή του γιατρό **Μάρθα** του Δημητρίου **Τσατσάνη** και της Αρτεμισίας Θεοδώρου στις 22 Ιουλίου 2006 στα Γιάννενα. Να ζήσουν ευτυχισμένοι.

ΗΛΙΟΧΩΡΙ

Γάμοι

– Ο **Αντώνης Ζαμπάκος** και η **Χαρούλα Παππά** παντρεύτηκαν στο Αρχιμανδρείο Ιωαννίνων στις 16-9-2006. Να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

Γάμοι

– Στις 2/9/06 παντρεύτηκαν στο Καπέσοβο ο **Γιώργος Γρ. Ράπτης** και η **Ειρήνη Πουλιάκα**. Τις βέρες και τα στέφανα σταύρωσε η Ουρανία Ράπτη-Πρίσκα. Ευχόμαστε στα

ντόπαντρα ζωή ευτυχισμένη και λουλουδιασμένη και γρήγορα και βαφτίσια.

Οικογ. Αποστόλου Ντιναλέξη

Βαφτίσεις

– Στις 26/8/06 στην Ιερά Μονή Ιωάννου Προδρόμου στο Ρογκοβό Τσεπελόβου, ο **Ηλίας Ράπτης** και η **Ανθούλα Ράπτη-Φιλίδη** βάπτισαν την κορούλα τους. Η νουνά της Αναστασία Στολάκη την ονόμασε **Όλγα**, όπως η εκ πατρός γιαγιά. Ευχόμαστε να τους ζήσει, νάναι τυχερή και να φέρει κι αδερφάκι!

Οικογ. Αποστόλου Ντιναλέξη

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

Συγχαρητήρια

– Την Κάτω Σουδενιώτισσα Καθηγήτρια **Ελεονώρα (Νόρα) Στεφ. Γαλανοπούλου** που εξελέγη στις πρώτες θέσεις Δημοτική Σύμβουλος του Δήμου Νέας Σμύρνης με το συνδυασμό του, για τρίτη φορά Δημάρχου, Κουτελάκη, θερμά συγχαρητήρια.

Β.Τ.-Γ.Ζ.

ΚΗΠΟΙ

Θάνατοι

– Πέθανε και κηδεύτηκε πάνδημα στο χωριό του Κήποι τον περασμένο Αύγουστο, (δύο τον μήνα) ο Κωνσταντίνος Κουκουμελίδης σε ηλικία 77 χρονών. Ο **Κώστας Κουκουμελίδης** ήταν γνήσιος Ζαγορίσιος μόνιμος κάτοικος του χωριού του, συνδρομητής του περιοδικού μας, παντρεμένος με την Κατωσoudenιώτισσα Αγγελική Χαρίση με την οποία έζησε μια ολόκληρη ζωή, δημιουργώντας Ζαγορίσιο νοικοκυριό, αλλά χωρίς απογόνους, διότι έτσι ο Θεός θέλησε.

Γνήσιος χριστιανός, τακτικός στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου, την οποία και ως εκκλησιαστικός επίτροπος υπηρέτησε για αρκετά χρόνια.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα του χωριού του που τον σκέπασε και η μνήμη του αιωνία σε όλους. Σύζυγο-συγγενείς φίλους και συγχωριανούς.

Γιάννης Δ. Τσεκούρας

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

Θάνατοι

– Η καλότατη αιωνόβια πολύτεκνη μάνα **Όλγα** του Δημητρίου **Τσουμάνη**, χήρα του Παντελή Ζήγου που γεννήθηκε στις 10 Απρίλη του 1909, αναπαύτηκε για πάντα στις 12 Οκτωβρη του 2006 στο Κουκούλι. Θερμά συλλυπητήρια. Νάχουν την ευχή της και να της πάρουν τα χρόνια παιδιά, εγγόνια, δισέγγονα και λοιποί συγγενείς.

Βαπτίσεις

– Ο **Κώστας Καψάλης** του Δημητρίου και της Πελαγίας και η

Καλιόπη Μαρτσέκη βάπτισαν το πρωτότοκο κοριτσάκι τους και την είπαν Νικολέτα. Να τους ζήσει και νυφούλα να τη χαρούν.

Συλλυπητήρια

– Πλήρης ημερών έφυγε από κοντά μας η **Όλγα Ζήγου**, η κυρά Παντελίνα, όπως την λέγαμε στο χωριό μας.

Ευχόμαστε σε όλους τους δικούς της να έχουν την ευχή της.

Ο Γραμματέας της Πανηπειρωτικής Ομοσπονδίας Αθηνών **Νικόλαος Καζούκας** στη μνήμη της καταθέτει ευρώ 50 πενήντα για την Αδελφότητα Κουκουλιωτών «Ευγένιος Πλακίδας».

Ευχαριστήριο

– Η **οικογένεια Φωτοπούλου** ευχαριστεί θερμά τον καθηγητή Ογκολογίας της Ιατρικής Σχολής Παν/μίου Ιωαννίνων κ. **Νικόλαο Παυλίδη** για τη συμπαράσταση και την ανθρωπιά, που έδειξε στον αγαπημένο μας σύζυγο πατέρα και υιό Χριστόφορο που πρόσφατα έφυγε για πάντα από κοντά μας.

ΛΑΙΣΤΑ

Γεννήσεις

– Ο **Βασίλης** του Θωμά **Παπαρούνα** και της Κων/νας Κεραμάρη και η **Βασιλική Τσιγάρα** έγιναν γονείς πρωτότοκου υγιέστατου αγοριού στις 5-8-2006, στα Γιάννενα. Να τους ζήσει.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ

Θάνατοι

– Απεβίωσε ο **Τιμολέων Τζιώρας** σε ηλικία 78 χρονών. Ενταφιάστηκε στο Κοιμητήριο του χωριού. Ο Λούσιος έζησε όλα του τα χρόνια στο χωριό. Ήταν πολύ εργατικός, μαραγκός στο επάγγελμα. Πολλά σπίτια στη Λεπτοκαρύα έχουν επίπλη φτιαγμένα απ' τα χέρια του. Επίσης ήταν πολύ γλεντζές. Τον θυμάμαι του Αγίου Παντελεήμονα που γιόρταζε, καλούσε τον κόσμο στο σπίτι του, μετά τον εκκλησιασμό στον Άγιο Αθανάσιο κι έκανε τρικούμπερτο γλέντι. Άνθρωπος ήπιο και καλωσύνας. Τα τελευταία δέκα χρόνια αντιμετώπιζε έντονα προβλήματα υγείας. Η χρήση του οξυγόνου τον ανάγκαζε να μη βγαίνει απ' το σπίτι. Μόνο στα βαπτίσματα της κόρης του Βασίλη τον έβγαλε στο μεσοχώρι ο αδερφός του Σταύρος με το αυτοκίνητο, όπου άκουσε κι απόλαυσε το κλαρίνο του Κούλη Κατσούπη. Ο Θεός ν' αναπαύσει την ψυχή του.

Στη γυναίκα του Φιλάνθη Μητσιμάρη που με τόση υπομονή και καρτερικότητα του συμπαραστάθηκε στα δύσκολα χρόνια που πέρασε και στην κόρη του Τζέννη, στον αδερφό του Σταύρο και σ' όλους τους συγγενείς τα ειλικρινή μου συλλυπητήρια.

Χ. Παπαδοπούλου

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γιάννενα. Να ζήσουν, να ευτυχίσουν απογόνους και όλου του κόσμου τα καλά να αποκτήσουν...

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΝΕΓΑΔΕΣ

Θάνατοι

– Η καλωσυνάτη καλονοικοκυρά **Αικατερίνη** του Κων/νου και της Χρυσούλας **Γεωργόπουλου** από τις 7 Αυγούστου 2005 αναπαύεται στον Άγιο Νικόλαο Κοπάνων Ιωαννίνων. Ελαφρύ το χώμα που τη σκέπασε. Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους της.

– Η καλότατη **Ελισσάβετ** του Θωμά και της Χαρίτινης Κλωτσιάρα από το Σκαμνέλι. Παντρεύτηκε τον Αλκιβιάδη **Καλέα** στις Νεγάδες. Αναπαύεται για πάντα εκεί, από τις 18-8-2006. Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς της.

– Ο καλονοικοκύρης πολύτεκνος πατέρας **Γιώργος Σπυρόπουλος** του Αριστοφάνη και της Ευφροσύνης όπως έγραψε και ο τοπικός τύπος θερίστηκε από Ι.Χ. αυτοκίνητο στο κέντρο των Ιωαννίνων στη διασταύρωση Χαρ. Τρικούπη με την 28η Οκτωβρίου 7.15 το πρωί της Δευτέρας 18-9-2006. Αναπαύτηκε για πάντα στον Αγ. Νικόλαο Ιωαννίνων. Συλλυπητήρια...

– Η **Αρτεμισία** του Γεωργίου και της Βικτωρίας **Κουριδίη** από τις 22-9-2006 αναπαύτηκε στην Ανατολή Ιωαννίνων. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της.

– Ο **Δημήτριος Τζιμόπουλος** του Γεωργίου και της Ελένης από τις 2 Οκτώβρη του 2006 αναπαύτηκε για πάντα στις Νεγάδες, όπου και είχε γεννηθεί. Θερμά συλλυπητήρια.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Αρραβώνες

– Η **Αριστέα** του Αχιλλέα **Τζουμερκιώτη** και της Λούλας Καρβούνη αρραβωνιάστηκε τον εκλεκτό της καρδιάς της **Βασίλη Μανουσά** από τη Λιγοψά. Θερμά συγχαρητήρια. Καλά στέφανα.

Γάμοι

– Ο **Θανάσης** του Λευτέρη **Τσουμάνη** και της Ελένης Κατρή παντρεύτηκε τη διαλεχτή του **Ιουλίνα Νόνα** στις 15-7-2006 στο Σκαμνέλι. Να ζήσουν ευτυχισμένοι και καλούς απογόνους.

Γεννήσεις

– Ο **Δημήτρης** του Χριστόδουλου **Καρδούνη** και της Παναφραίας Βαγγελή και η **Μαργαρίτα Βαν-Χάουν** απόκτησαν πρωτότοκο χαριτωμένο κοριτσάκι στην Αθήνα στις 26-5-2006. Να τους ζήσει με υγεία.

– Ο **Γιώργος Τζουμερκιώτης** και η **Μαρία Αυδίκου** χάρισαν στο Γιάννη τους μια υγιέστατη αδελφούλα

στα Γιάννενα στις 11-7-06. Να τους ζήσει.

Βαπτίσεις

– Ο **Γιάννης Σουκουθέλος** και η **Χρυσουγή Κυριακίδη** βάπτισαν το τέταρτο παιδάκι τους στις 8-7-2006 στη Νέα Κερασούντα Πρεβέζης και η νονά Αναστασία Στεφανίδου του χάρισε το όνομα **Βασίλειος-Ανδρόνικος**. Να τους ζήσει με υγεία.

– Ο **Βασίλης** του Στέφανου **Ζάνου** και της Μαίρης Νόνα και η **Μαρία Καραστεργίου** βάπτισαν το κοριτσάκι τους και το είπαν Στεφάνια. Να τους ζήσει και νυφούλα να τη χαρούν.

Θάνατοι

– Ο πολύτεκνος πατέρας, ο καλονοικοκύρης **Χρήστος Καρδούνης** του Γεωργίου και της Λαμπρινής από τις 18-8-2006 αναπαύεται στο Σκαμνέλι. Ελαφρύ το χώμα που τον σκέπασε. Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς του.

– Έφυγε από κοντά μας στις 23 Αυγούστου 2006 ο **Θεόδωρος Αρβανίτης** το 2ο από τα 7 αγόρια των αιμνήστων Σπύρου Αρβανίτη και Αντιγόνης Δόση που είχε γεννηθεί στη Γραμμενίτσα το 1942. Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς του.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

– Πλήρης ημερών άφησε την τελευταία της πνοή στη Θεσσαλονίκη, την 1η Οκτωβρίου η φιλόλογος καθηγήτρια **Όλγα Μ. Γιαννακού** από το Σκαμνέλι. Η προσφορά της ήταν σημαντική στην εκπαίδευση, αλλά και στους πατριωτικούς αγώνες, με τη συμμετοχή της στην Κατοχή στην ΕΑΜική Εθνική Αντίσταση. Με το θάνατό της κλείνει ένα σπίτι στο Σκαμνέλι και αφήνει κενό στην πλειάδα των εκπαιδευτικών του χωριού μας. Συλλυπητήρια στους συγγενείς φίλους και πατριώτες, που θα τη θυμούνται.

Κώστας Γ. Θεοδοσίου

– Έφυγε για το αιώνιο ταξίδι στις 18 Οκτωβρίου στο Σκαμνέλι, ο καλός μας Σκαμνελίτης **Πέτρος Χρ. Δώδος**, ο αγαπημένος άδελος και ειλικρινής συγγενής και άριστος οικογενειάρχης. Άφησε λαμπρή οικογένεια και αγαθή μνήμη. Θα σε θυμόμαστε Πέτρο πάντα όλοι μας. Στη γυναίκα του, παιδιά, εγγόνια, αδερφία και λοιπούς συγγενείς, τα πιο θερμά και εγκάρδια συλλυπητήρια.

Κώστας Γ. Θεοδοσίου

Ευχαριστήριο

– Ευχαριστούμε θερμά το Δ.Σ. του Συνδέσμου Σκαμνελιτών Αττικής, τον κ. Κώστα Θεοδοσίου επίτιμο πρόεδρο του Συνδέσμου μας, καθώς και όλους τους συγγενείς και συγχωριανούς Σκαμνελίτες που μας συμπαράστηκαν με αγάπη,

τόσο στο πρόσφατο πένθος μας για τη μάνα μας Μαριάνθη όσο και τρία χρόνια πριν για το χαμό του μικρότερου αδελφού μας Νίκου.

Κώστας Μαργιόλης
Δώρα Μαργιόλη-Βλαχάκη

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Αρραβώνες

– Η **Βούλα Κουμπί** αρραβωνιάστηκε τον καλό της **Λάμπρο Νάκο** από την Καστρίτσα. Συγχαρητήρια θερμά, καλά στέφανα.

– Η **Άννα Μαρία** του Σωτήρη **Βαγγελή** και της Αρετής Χασκή και ο εκλεκτός της καρδιάς της **Αποστόλης** του Χρήστου και της Χρύσας **Παπαγεωργίου** από το Κοκκινόχωμα Ιωαννίνων έδωσαν λόγο. Θερμά συγχαρητήρια και καλά στέφανα.

Γεννήσεις

– Υγιέστατο πρωτότοκο αγοράκι απόκτησαν ο **Θεόφιλος Καζανός** και η **Ράνια** του Σωτήρη **Βαγγελή** και της Αρετής Χασκή στις 7 Αυγούστου του 2006 στα Γιάννενα. Να τους ζήσει, νάναι τυχερό.

– Την Τρίτη 1 Αυγούστου του 2006 έγιναν γονείς πρωτότοκου χαριτωμένου κοριτσιού στα Γιάννενα η **Ντίνα** του Γιώργου **Κώστα** και της Ανθούλας Παπαρούνα και ο **Μιχάλης** του Πέτρου και της Μαρίας **Δερέκα**. Να τους ζήσει.

Βαπτίσεις

– Ο **Γιώργος** του Θανάση **Κουμπί** και της Αριστούλας Μυριώτης και η **Χαρούλα Κατζιώτη** βάπτισαν το αγοράκι τους και του 'δωσαν το όνομα **Αθανάσιος**.

– Ο **Γιώργος Δούβαλης** και η **Γιάννα Γκότση** βάπτισαν το δεύτερο παιδάκι τους στις 26-8-2006 στο Τσεπέλοβο και η νονά Αφροδίτη Γ. Τσουμάνη του χάρισε το όνομα **Δημήτριος**.

– Ο εφημέριος Τσεπελόβου **παπα-Νικόλαος Καζήρας** και η **Σωτηρία Γκουθέλη** βάπτισαν στις 26-8-2006 το τρίτο παιδάκι τους στο Δεσποτικό Ιωαννίνων και η νονά Όλγα Δέμκα-Μπίκη του χάρισε το όνομα **Ευάγγελος**.

– Ο προϊστάμενος της Μηθητικής Εστίας Τσεπελόβου **Γιώργος Τσώνης** και η **Ζωή Τσινίκου** βάπτισαν την μοναχοθυγατέρα τους και την είπαν **Ελένη-Μαρία** στο Δελβινάκι στις 10 Σεπτέμβρη του 2006.

– Η **Όλγα** των αιμνήστων Λάμπρου και Αντιγόνης **Τσουμάνη** και ο οδοντίατρος **Νίκος Δήμου** βάπτισαν το τρίτο παιδάκι τους και του 'δωσαν το όνομα **Στέφανος**.

Να ζήσουν τα μωράκια και στα στεφάνια τους να χαρούν.

Θάνατοι

– Η Ρίκη του Κώστα Σουλτάνη και της Αγγελικής Καπρινιώτη στις 2 Οκτώβρη 2006 έχασε τελείως ξαφνικά τον σύζυγό της **Βασίλη Δούλη**. Τον πρόδωσε η καρδιά του στο Λούρο Πρέβεζας. Ο Θεός να απαλύνει τον πόνο της και να της

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

δώσει κουράγιο και δύναμη να μεγαλώσει τα ανήλικα παιδιά τους. Ελαφρύ το χώμα που τον σκέπασε. Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς.

– Τρελό Ι.Χ. που οδηγούσε ανήλικος από την Κρανούλα θέρισε τα μεσάνυχτα στην πιάτσα των ΤΑΧΙ στο Τζαμί Καλούτσας, τον άτυχο ταξιτζή **Δημήτρη** του Ευαγγέλου και της Ερασμίας **Τάγκα** που είχε γεννηθεί στο Μαργαρίτι Θεσπρωτίας 23-3-1957. Πλήθος κόσμου τον ξεκίνησαμε την Τρίτη 3 Αυγούστου 2006 στο Τσεπέλοβο. Ελαφρύ το χώμα του Άη Θανάση που τον σκέπασε για πάντα. Θερμά συλλυπητήρια στον πατέρα, στ' αδελφία, στ' ανήψια και λοιπούς συγγενείς.

– Απεβίωσε στις 17-9-2006 η **Χρυσάνθη Καραγκούνη**. Θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά της Χρήστο Καραγκούνη, Γιώτα Γιαννακού και λοιπούς συγγενείς.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Βαπτίσεις

– Ο **Γιάννης** του Νίκου **Σιατούφη** και της Αριστούλας Οικονομίδου και η **Θεοδώρα** του Δημητρίου και της Γεωργίας Καρανδρίκα βάπτισαν το κοριτσάκι τους και το είπαν **Δήμητρα**. Να τους ζήσει με υγεία.

Θάνατοι

– Η καλονοικουρά **Δήμητρα** του Βαγγέλη και της Φερενίκης **Τούση**, χήρα του αείμνηστου Χρυσόστομου Στεργίου, που είχε γεννηθεί στις 27-9-1947, από τις 24 Αυγούστου αναπαύεται στις Φραγκάδες. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της.

Δέσποινα Γκερλέ

**ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ**

– Ο **Τσαπάρης Περικλής** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 350 ευρώ.

– Η **Ματσοπούλου Όλγα** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 100 ευρώ στη μνήμη του συζύγου της Κωνσταντίνου.

– Η **Βάσω Κούγκουλη-Τόζιου** στη μνήμη του θανόντος πρόσφατα **Σιέμου Ελισάφ**, πατέρα του Καθηγητή της Ιατρικής Μωύση Ελισάφ προσέφερε στο περιοδικό μας 20 ευρώ.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ ευχαριστεί θερμά.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

– Η εκκλησιαστική επιτροπή της ενορίας Άνω Πεδινών ευχαριστεί τις οικογένειες **Χρυσάνθης και Σπύρου Καραγιώργου** για την κατασκευή 7 στασιδίων στον Ι. Ναό Αγίου Νικολάου στη μνήμη των συζύγων των **Σταύρου και Λαμπρινής**.

– Την οικογένεια **Φερενίκης Λάκκα** για την κατασκευή ενός αναλογίου στον Ι. Ν. Αγίου Νικολάου στην μνήμη του γιου της **Κων/νου**.

Υπέρ του Ναού Γέννησης Θεοτόκου Αγίου Μηνά προσέφεραν:

– Η κ. **Λίτσα Βακόλα** 100Ε στη μνήμη της πεθεράς της Όλγας Βακόλα.

– Η κ. **Ελενίτσα Δαγκλή** 300Ε στη μνήμη της αδελφής της Αιρηλίας Ζαίμη.

– Η κ. **Τούλα Στεργίου Μυλωνάκη** χρηματικό ποσό.

Η εκκλησιαστική επιτροπή ευχαριστεί.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

– Στη μνήμη του Θεόκριτου **Τότσα** κατατέθηκαν στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Αγίου Νικολάου Ελαφοτόπου τα παρακάτω ποσά:

- Θηρεσία Φαρμάκη 100Ε
- Γεωργία Σαβαΐδου 40Ε
- Γεώργιος Γεωργιάδης 40Ε
- Αφροδίτη Φιλιππάκη 30Ε

– Στη μνήμη του Αγαμέμνονα **Γκράτζιου** η κ. Λιάνα Γκράτζιου 300Ε.

– Στη μνήμη του Φιλοποίμενα **Γκράτζιου** η κ. Βασιλική Γκράτζιου 100Ε.

– Στη μνήμη του Μενελάου **Γκράτζιου** η κ. Μαίρη και η Πανωραία Γκράτζιου 150Ε.

– Στη μνήμη της μητέρας τους **Αλκμήνης Σοφianoπούλου** η Σμαρώ και η Πολυξένη Σοφianoπούλου 500Ε για τις ανάγκες του ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου.

Η εκκλησιαστική επιτροπή ευχαριστεί.

– Η κ. **Ιφιγένεια Ντούμη** κατέθεσε στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Αγίου Νικολάου Ελαφοτόπου το ποσό των 100Ε.

Η εκκλησιαστική επιτροπή ευχαριστεί.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

– Εις μνήμην **Κωνσταντίνου Ματσοπούλου** ιατρού κατέθεσαν τα παρακάτω χρηματικά ποσά στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων:

Οι οικογένειες **Ιωάννου Καλύθα** 30 ευρώ

Βασιλείου Λεοντίδη 30 ευρώ και **Νικολάου Κατσιούρα** Ιεροδιδασκάλου 30 ευρώ

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 100
Φούρκας Χριστόφορος

ΕΥΡΩ 50
Διαμάντη-Καλαντζή Μαρίνα

ΕΥΡΩ 40
Λιόντος Παναγιώτης
Μουζάς Αθανάσιος

ΕΥΡΩ 30
Γεωργίου Ειρήνη
Τσάτσου Έλλη
Σκορκέα Βασιλική

ΕΥΡΩ 25
Μανθόπουλος Δημήτριος
Τσαούση Έρρικα
Φανίτσιου Ευτέρπη
Τσοούκαλη Ελευθερία
Τοπάλη Νίκη

ΕΥΡΩ 20
Βασδέκης Όμηρος
Χριστοδούλου Μιχαήλ
Ματσόπουλος Κων/νος
Κατσιούρης Βασίλειος

Σολωμός Γεώργιος
Σκαμνέλος Ανδρέας
Γραμματικοπούλου Αθανασία

ΕΥΡΩ 15
Παπαδάτου-Εξαρχοπούλου Ιφιγένεια
Ματσούλη Αμαλία
Ματσούλη-Αναγνωστοπούλου Ιωάννα
Γκοζίνα Φρόσω
Λαδιάς Γεώργιος του Δημητρίου
Στεργίου Γεώργιος
Κάπη Μαρίνα
Καπέλου Ελισάβετ
Κρομμύδας Νικόλαος
Δέρβας Ιωάννης
Πρωτόπαππα Αναστασία
Πρωτόπαππα Κούλα
Κοματσέλη-Λυμπεροπούλου Στέλλα

ΕΥΡΩ 10
Λέκκα Ρωξάνη
Λιόντος Αθανάσιος
Γιωτόπαππα Αναστασία

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:
ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

**Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**
ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΞΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★
**ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ
ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**
ΓΚΕΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
Α' Αντιπρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
Β' Αντιπρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
Γεν. Γραμματέας
ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Ταμίας
ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΥ
Μέλος
ΖΑΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Μέλος
Αριστίνδην μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ- ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΒΑΚΑΜΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και Μυροπαλαιο
ΚΑΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 15 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΙΕΡΑΙΩΣΗ
ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

★
Τυπογραφεία:
Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπίρη)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44